

Samorząd Województwa Wielkopolskiego

**Wojewódzki Urząd Pracy
w Poznaniu**

**Monitoring
zawodów deficytowych i nadwyżkowych
w Wielkopolsce
2008 rok**

SPIS TREŚCI

<i>Wstęp</i>	4
Część diagnostyczna	5
1. <i>Analiza bezrobocia w województwie wielkopolskim</i>	6
1.1 Według grup zawodów	6
1.2 Według zawodów	8
1.3 Bezrobotni według rodzaju działalności ostatniego miejsca pracy oraz oferty pracy według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) i w województwie wielkopolskim w 2008r.....	10
2. <i>Nowe rejestracje osób bezrobotnych</i>	10
2.1 Napływ według zawodów	10
2.2 Napływ według grup zawodów	11
3. <i>Oferty pracy</i>	12
3.1 Analiza ofert pracy	12
4. <i>Analiza zawodów deficytowych i nadwyżkowych w województwie wielkopolskim</i>	14
4.1 Zawody deficytowe w województwie wielkopolskim	14
4.2 Zawody nadwyżkowe w województwie wielkopolskim.....	17
5. <i>Zawody generujące długotrwale bezrobocie w Wielkopolsce</i>	22
6. <i>Wnioski</i>	24
Część prognostyczna	26
1. <i>Badanie popytu na pracę w 2008 roku</i>	27
1.1 Koncepcja i metoda realizacji badania	27
1.2 Osoby pracujące	28
1.3 Wolne miejsca pracy	31
1.4 Nowo utworzone miejsca pracy	34
2. <i>Analiza absolwentów szkół województwa wielkopolskiego rocznika 2007/2008</i>	37
2.1 Zasadnicze szkoły zawodowe	37
2.2 Szkoły średnie artystyczne	40
2.3 Technika	40

2.4 Szkoły policealne	43
2.5 Szkoły wyższe	45
2.6 Licea ogólnokształcące	49
2.7 Licea profilowane.....	49
3. Podsumowanie	52

Wstęp

Podstawowym źródłem informacji wykorzystanym w pierwszej, diagnostycznej części raportu były dane statystyczne zawarte w załącznikach 2 i 3 do sprawozdania MPiPS-01 za 2008 rok. Druga część, prognostyczna, sporządzona została w oparciu o:

- dane statystyczne pochodzące z badania popytu na pracę, udostępnione przez Główny Urząd Statystyczny,
- przygotowany przez Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu raport pt. „Ocena sytuacji absolwentów szkół województwa wielkopolskiego rocznik 2007/2008 na rynku pracy”.

Analizą objęto:

- 10 wielkich grup zawodowych (kod 1-cyfrowy),
- 30 dużych grup zawodowych (kod 2-cyfrowy),
- 392 grupy elementarne (kod 4-cyfrowy),
- 1 770 zawodów i specjalności,

określonych w „Klasyfikacji zawodów i specjalności” wprowadzonych Rozporządzeniem Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 8 grudnia 2004r. w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności dla potrzeb rynku pracy oraz zakresu jej stosowania.

Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych jest jedną z podstawowych metod obserwacji i analizy rynku pracy. Niniejsze opracowanie zawiera analizę skali i struktury bezrobocia w grupach i zawodach oraz popytu na pracę dla poszczególnych zawodów z punktu widzenia zgłaszanych ofert pracy. Bada także zawody wykazujące deficyt lub nadwyżkę pracowników oraz określa trendy zmian w odniesieniu do kierunków kształcenia na poziomie szkoły oraz szkoleń na poziomie urzędów pracy i innych instytucji szkoleniowych, tak aby wpływały w sposób korzystny na procesy zachodzące na rynku pracy.

Wyłonienie zawodów nadwyżkowych i deficytowych wśród zarejestrowanych bezrobotnych powinno pozwolić na wprowadzenie mechanizmów redukujących negatywne zjawiska na rynku pracy oraz formułowanie istotnych wniosków w stosunku do szkolenia osób bezrobotnych i procesu kształcenia zawodowego. Możliwe stanie się również ustalenie działań optymalizujących dostosowywanie kwalifikacji i umiejętności osób pozostających bez pracy, do wymagań i oczekiwań pracodawców.

Część diagnostyczna

1. Analiza bezrobocia w województwie wielkopolskim

1.1 Według grup zawodów

W końcu 2008r. liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w urzędach pracy na terenie województwa wielkopolskiego wyniosła 91 441, w tym:

- 56 564 (tj. 61,9%) to kobiety,
- 39 944 (tj. 43,7%) to osoby długotrwale bezrobotne,
- 19 365 (tj. 21,2%) to osoby pozostające bez pracy powyżej 12 miesięcy,
- 6 352 (tj. 6,9%) to osoby bezrobotne będące w okresie do 12 m-cy od dnia ukończenia nauki.

Wśród populacji bezrobotnych 80% to osoby posiadające zawód (specjalność). W porównaniu z analogicznym okresem ubiegłego roku liczba bezrobotnych zmniejszyła się o 19%, przy jednoczesnym spadku osób z kwalifikacjami do wykonywania zawodu o 20,2%.

Z analizy bezrobocia wynika, że najwyższy odsetek bezrobotnych jest sklasyfikowany w niżej wymienionych dużych grupach zawodowych:

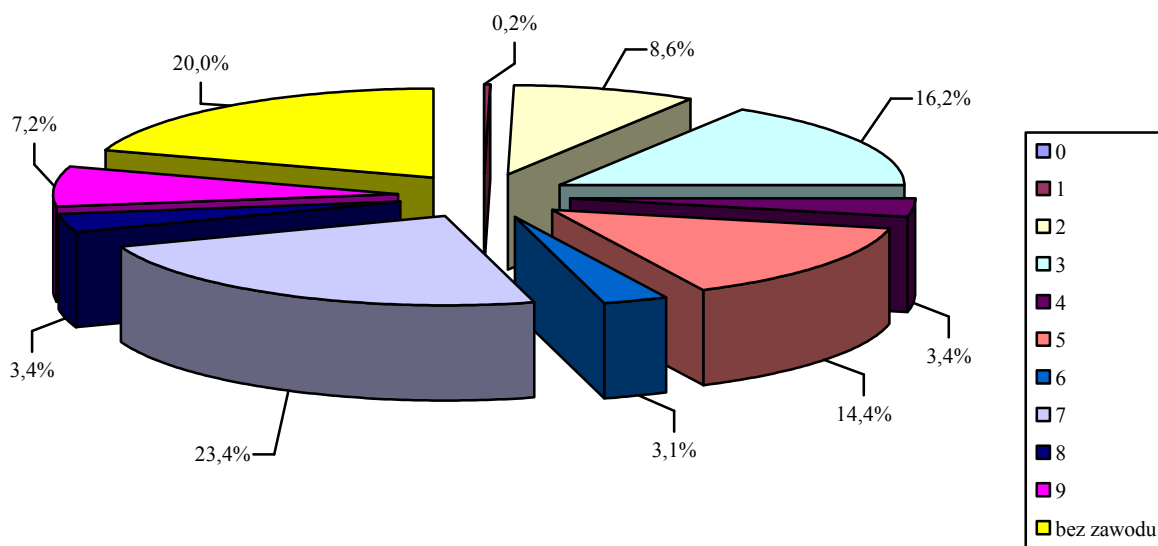
- pozostali robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy (zagregowani w grupach średnich: robotnicy w przetwórstwie spożywczym, robotnicy obróbki drewna, stolarze meblowi i pokrewni, robotnicy produkcji wyrobów włókienniczych, odzieży i pokrewni, robotnicy obróbki skóry) – 11,7%,
- robotnicy obróbki metali i mechanicy maszyn i urządzeń (zagregowani w grupach średnich: formierze odlewniczy, spawacze, blacharze, monterzy konstrukcji metalowych i pokrewni; kowale, ślusarze i pokrewni; mechanicy maszyn i urządzeń; elektrycy; monterzy elektroniki i pokrewni) – 10,9%,
- modelki, sprzedawcy i demonstratorzy – 10,8%,
- pracownicy pozostałych specjalności – 8,4%,
- pracownicy usług osobistych i ochrony (zagregowani w grupach średnich: stewardzi, konduktorzy i przewodnicy; pracownicy usług domowych i gastronomicznych; pracownicy opieki osobistej i pokrewni; pozostali pracownicy usług osobistych; pracownicy usług ochrony) – 7,2%.

Bezrobotni należący do 5 wymienionych powyżej grup stanowią prawie połowę wszystkich osób zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy.

Struktura bezrobotnych wg wielkich grup zawodów w końcu 2008r. i 2007r.

10 wielkich grup zawodowych (kod 1-cyfrowy)	Liczba bezrobotnych wg stanu na koniec 2008r.	Liczba bezrobotnych wg stanu na koniec 2007r.	liczbowy wzrost/spadek 2/3	% wzrost/spadek 2/3
1	2	3	4	5
[0] siły zbrojne	15	21	-6	-28,6
[1] przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	183	249	-66	-26,5
[2] specjaliści	7 846	7 700	146	1,9
[3] technicy i inny średni personel	14 836	17 252	-2 416	-14,0
[4] pracownicy biurowi	3 074	4 553	-1 479	-32,5
[5] pracownicy usług osobistych i sprzedawcy	13 137	18 454	-5 317	-28,8
[6] rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	2 874	4 080	-1 206	-29,6
[7] robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	21 438	24 869	-3 431	-13,8
[8] operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	3 151	3 952	-801	-20,3
[9] pracownicy przy pracach prostych	6 623	10 523	-3 900	-37,1
bez zawodu	18 264	21 174	-2 910	-13,7
ogółem	91 441	112 827	-21 386	-19,0

Struktura bezrobotnych wg wielkich grup zawodów na dzień 31 grudnia 2008r.

- [0] – siły zbrojne
- [1] – przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy
- [2] – specjaliści
- [3] – technicy i inny średni personel
- [4] – pracownicy biurowi
- [5] – pracownicy usług osobistych i sprzedawcy
- [6] – rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy

- [7] – robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy
- [8] – operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń
- [9] – pracownicy przy pracach prostych

Dla zawodów zgrupowanych w czterocyfrowych grupach elementarnych najliczniej bezrobocie ukształtowało się wśród sprzedawców i demonstratorów – 10,8%. Następnie wśród grup zawodów: pracownicy do spraw finansowych i handlowych gdzie indziej niesklasyfikowani – 4,1%, kucharze – 3,6%, krawcy, kapelusznicy i pokrewni – 3,3%, a także ślusarze i pokrewni po 3,0%. W tych samych grupach elementarnych, podobnie jak bezrobocie ogółem kształtuje się struktura **osób bezrobotnych poprzednio pracujących i pozostających bez pracy powyżej 12 m-cy**.

Do grup zawodów o najwyższym odsetku bezrobotnych należą:

- modelki, sprzedawcy i demonstratorzy 14,1% (więcej niż w strukturze bezrobocia o 3,3 punktu proc.),
- pozostali robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy 12,1% (więcej o 0,4 punktu),
- robotnicy obróbki metali i mechanicy maszyn i urządzeń 8,9% (mniej o 2 punkty),
- pracownicy usług osobistych i ochrony 7,9% (więcej o 0,7 punktu),
- pracownicy przy pracach prostych w handlu i usługach 7,1% (więcej o 2,2 punktu),

Biorąc pod uwagę bezrobotne **osoby zarejestrowane do 12 miesięcy od dnia ukończenia szkoły**, przy uwzględnieniu dużych grup zawodowych, najliczniejszą grupę stanowią pozostali specjaliści (zagregowani w grupach: specjaliści do spraw ekonomicznych i zarządzania; prawnicy; archiwiści, bibliotekoznawcy i specjaliści informacji naukowej; specjaliści nauk społecznych i pokrewnych) – 21,2% (20,6% w 2007r.) Następnie: pracownicy pozostałych specjalności – 14,6% (wobec 18,2% w 2007r.), pracownicy usług osobistych i ochrony – 9,0%, modelki sprzedawcy i demonstratorzy – 8,7% oraz średni personel w zakresie nauk biologicznych i ochrony zdrowia (zagregowani w grupach: technicy nauk biologicznych i rolniczych; średni personel ochrony zdrowia) – 7,9%.

1.2 Według zawodów

Na koniec 2008r. najliczniejszą grupę 18 264 osoby tj. 20% ogółu bezrobotnych stanowiły osoby nie posiadające żadnych kwalifikacji zawodowych oraz udokumentowanego doświadczenia (kategoria bez zawodu) co powoduje utrudnienie w znalezieniu pracy. Warto zaznaczyć, iż oferty, które przesyłane są do powiatowych urzędów pracy przez pracodawców, dotyczą przede wszystkim osób, które mają odpowiedni zawód. Równie liczną grupę bezrobotnych stanowili sprzedawcy – 7 749 osób. Następnie wśród bezrobotnych występują

takie zawody jak: asystent ekonomiczny (zawód szkolny: technik ekonomista) – 2 774 osoby, krawiec – 2 306 osób, ślusarz – 2 138 osób, kucharz – 2 001 osoba, pracownik biurowy (zawód szkolny: technik prac biurowych) – 1 380 osób, szwaczka – 1 342 osoby, technik rolnik – 1 298 osób, technik mechanik – 1 286 osób, murarz – 1 171 osób.

W Wielkopolsce w badanym okresie 6,9% (tj. 6 352 osoby) stanowiły osoby **w okresie 12 miesięcy od dnia ukończenia szkoły**. Wśród nich prawie 31,3% to osoby bez zawodu (w większości są to absolwenci liceów ogólnokształcących bez dodatkowych kursów i kwalifikacji). Następnie: sprzedawca – 380 osób, asystent ekonomiczny (zawód szkolny: technik ekonomista) – 223 osoby, kucharz małej gastronomii – 184 osoby, handlowiec (zawód szkolny: technik handlowiec) – 159 osób, technik żywienia i gospodarstwa domowego – 153 osoby, pedagog – 146 osób, ekonomista – 131 osób, specjalista administracji publicznej – 80 osób, pozostali specjaliści do spraw ekonomicznych i zarządzania gdzie indziej niesklasyfikowani – 77 osób, specjalista do spraw marketingu i handlu – 75 osób.

Ponad 68% zarejestrowanych bezrobotnych absolwentów to kobiety. Zdecydowana większość z nich zarejestrowana jest w wyżej wymienionych zawodach. Mężczyźni natomiast dominują w rejestrach powiatowych urzędów pracy w typowo „męskich” kategoriach zawodowych takich jak mechanik samochodowy, technik mechanik, technik elektronik czy stolarz.

W całej populacji bezrobotnych zamieszkałych na terenie województwa wielkopolskiego na koniec 2008r., 21,2% stanowiły **osoby bezrobotne poprzednio pracujące, pozostające bez pracy dłużej niż 12 miesięcy**. W grupie tej najwięcej bezrobotnych posiada zawód sprzedawcy, tj. 2 353 osoby, następnie są to osoby bez zawodu – 2 198 osób, asystent ekonomiczny (zawód szkolny: technik ekonomista) – 618, krawiec – 552 osoby, kucharz – 524 osoby, ślusarz – 458, pracownik biurowy (zawód szkolny: technik prac biurowych) – 429, robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym – 360, szwaczka – 354, sprzątaczką – 339. Wśród 19 365 osób poprzednio pracujących, pozostających bez pracy ponad rok, 71,2% stanowiły kobiety. Wyżej wymienione zawody pokrywają się z tymi, które skupiają największą liczbę bezrobotnych kobiet i utrudniają szansę znalezienia zatrudnienia. Pełen wykaz omówionych kategorii bezrobotnych według stanu na dzień 31 grudnia 2008r. prezentowany jest w tabeli jako załącznik 1.

1.3 Bezrobotni według rodzaju działalności ostatniego miejsca pracy oraz oferty pracy według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) i w województwie wielkopolskim w 2008r.

Analiza struktury bezrobotnych według PKD wykazała, że w końcu 2008r. w urzędach pracy największy odsetek stanowili bezrobotni zatrudnieni wcześniej w branżach:

- przetwórstwo przemysłowe – 28,0%,
- handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego – 24,5%,
- działalność usługowa, komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała – 9,4%,
- administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i powszechne ubezpieczenie zdrowotne – 6,9%,
- budownictwo – 6,2%.

Struktura ofert pracy, sklasyfikowanych w sekcjach PKD, zgłoszonych przez pracodawców do powiatowych urzędów pracy przedstawia się następująco:

- przetwórstwo przemysłowe – 22,6%,
- handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego – 19,1%,
- budownictwo – 12,2%,
- administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i powszechne ubezpieczenia zdrowotne – 12,1%.

2. Nowe rejestracje osób bezrobotnych

2.1 Napływ według zawodów

W 2008r. do powiatowych urzędów pracy w Wielkopolsce zgłosiły się 188 473 osoby bezrobotne, w tym 102 471 tj. 54,4% kobiet. Liczba osób do 12 miesięcy od dnia ukończenia szkoły, która została wpisana do rejestru osób bezrobotnych wynosiła 27 649.

Wśród wszystkich bezrobotnych rejestrujących się w 2008r. 42 800 osób nie posiadało żadnego zawodu (w tym 58,6% to kobiety). W następnej kolejności rejestrowali się: sprzedawcy – 13 310 osób, asystenci ekonomiczni (zawód szkolny: technik ekonomista) – 5 774 osoby, ślusarze – 4 177 osób, krawcy – 3 791 osób, kucharze – 3 411 osób, technicy mechanicy – 3 111 osób, murarze – 2 660 osób, mechanicy samochodów osobowych – 2 645 osób, handlowcy (zawód szkolny: technik handlowiec) – 2 507 osób.

Rejestrujące się kobiety głównie posiadały kwalifikacje uprawniające do wykonywania zawodu: sprzedawcy – 12 017, asystenta ekonomicznego (zawód szkolny:

technik ekonomista) – 4 820, krawca – 3 710, kucharza – 2 531, szwaczki – 2 314, handlowca (zawód szkolny: technik handlowiec) – 2 056, pracownika biurowego (zawód szkolny: technik prac biurowych) – 1 973, ekonomisty – 1 707, technika żywienia i gospodarstwa domowego – 1 604. Kobiety zarejestrowane w urzędach posiadające wyżej wymieniony zawód plus kobiety bez kwalifikacji stanowiły 56,4% ogółu napływu kobiet.

W całej grupie bezrobotnych osób zarejestrowanych do 12 miesięcy od dnia ukończenia szkoły 34,2% to absolwenci bez zawodu. Na dalszej pozycji znajdują się przedstawiciele następujących zawodów: asystent ekonomiczny (zawód szkolny: technik ekonomista) – 1 224, sprzedawca – 1 129, ekonomista – 773, handlowiec (zawód szkolny: technik handlowiec) – 655, pedagog – 653, technik żywienia i gospodarstwa domowego – 611, kucharz małej gastronomii – 608, pozostali specjaliści do spraw ekonomicznych i zarządzania gdzie indziej niesklasyfikowani – 423, specjalista do spraw marketingu i handlu – 373, specjalista administracji publicznej – 373.

Wśród ogółu nowo zarejestrowanych absolwentów szkół 68,7% stanowiły kobiety.

2.2 Napływ według grup zawodów

Z analizy struktury napływu osób bezrobotnych według dużych grup zawodowych wynika, że najliczniejszą grupę tworzyli robotnicy obróbki metali i mechanicy maszyn i urządzeń – 12,1%. W następnej kolejności znajdują się takie kategorie zawodowe jak: pozostali robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy – 11,1%, modelki, sprzedawcy i demonstratorzy – 9,3, pracownicy pozostałych specjalności – 9,2%.

Kobiety rejestrowały się najczęściej w grupach zawodowych: modelki, sprzedawcy i demonstratorzy – 15,7%, pracownicy pozostałych specjalności – 14,1%, pozostali robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy – 11,9% oraz pozostali specjaliści – 11,7%.

Poniżej zamieszczono grupy, w których najliczniej wystąpił napływ osób do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki:

- pozostali specjaliści – 24,8%,
- pracownicy pozostałych specjalności – 16,3%,
- średni personel techniczny – 8,0%,
- średni personel w zakresie nauk biologicznych i ochrony zdrowia – 7,8%,
- pracownicy usług osobistych i ochrony – 7,6%.

Analiza wykazała, że w 2008r. w 182 zawodach nie odnotowano zarejestrowań w powiatowych urzędach pracy, w tym między innymi dla nauczycieli akademickich nauk chemicznych, humanistycznych i technicznych, inspektorów dozoru technicznego, inżynierów

technologii szkła, mikrobiologów, biochemików, analityków pracy, archiwistów zakładowych, przewodników turystycznych miejski, zoopsychologów, szklarzy pojazdów, mechaników urządzeń klimatyzacyjnych, elektromonterów urządzeń sygnalizacyjnych, metaloplastyków, szlifierów kamieni szlachetnych i ozdobnych, operatorów maszyn i urządzeń.

3. Oferty pracy

3.1 Analiza ofert pracy

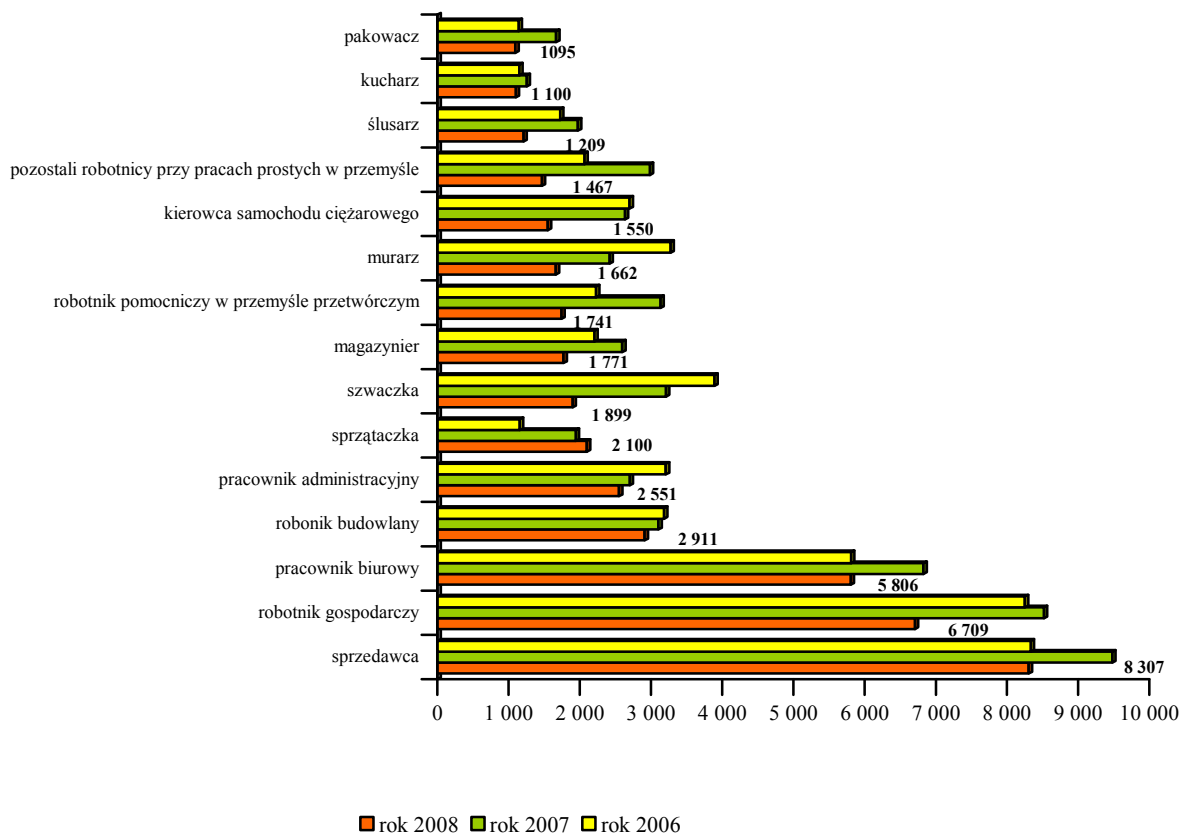
Łącznie powiatowe urzędy pracy pozyskały w 2008r. 85 620 ofert pracy. W końcu roku w dyspozycji pozostało 1 765 ofert.

Najczęściej wolne stanowiska pracy dotyczyły zawodów: sprzedawca – 8 307 ofert pracy, robotnik gospodarczy – 6 709 ofert, pracownik biurowy (zawód szkolny: technik prac biurowych) – 5 806 ofert pracy, robotnik budowlany – 2 911, pracownik administracyjny (zawód szkolny: technik administracji) – 2 551, sprzątaczką – 2 100, szwaczka – 1 899, magazynier – 1 771, robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym – 1 741, murarz – 1 662. Przez cały 2008r. nie wpłynęła ani jedna oferta pracy dla przedstawicieli 460 zawodów.

Analizując zgłoszenia ofert pracy pod kątem dużych grup zawodowych największe zapotrzebowanie wystąpiło na zawody:

- pracownicy przy pracach prostych w handlu i usługach – 13,5%,
- pracownicy obsługi biurowej – 10,4%,
- modelki, sprzedawcy i demonstratorzy – 10,1%,
- robotnicy pomocniczy w górnictwie, przemyśle, budownictwie i transporcie – 10,0%,
- pracownicy pozostałych specjalności – 8,4,
- górnicy i robotnicy budowlani – 8,2%,
- pozostali robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy – 7,5%,
- robotnicy obróbki metali mechanicy maszyn urządzeń – 7,0%,
- pracownicy usług osobistych i ochrony – 6,2%,
- kierowcy i operatorzy pojazdów – 3,9%.

Oferty pracy zgłoszone do powiatowych urzędów pracy w latach 2006-2008

3.2 Szansa uzyskania oferty w zawodzie w województwie wielkopolskim

Do wyliczenia wskaźnika szansy uzyskania oferty w zawodzie k zastosowano poniższy wzór:

$$W_{s,t}^k = \frac{\overline{PO}_t^k}{\overline{PB}_t^k}$$

gdzie:

\overline{PO}_t^k - średnia miesięczna liczba ofert pracy w zawodzie k w 2008r., będąca w dyspozycji powiatowego urzędu pracy, obliczana według wzoru:

$$\overline{PO}_t^k = \frac{PO_{t-1}^k + O_t^k}{12}$$

przy czym

PO_{t-1}^k - liczba ofert pracy w zawodzie k , będąca do dyspozycji powiatowego urzędu pracy w końcu poprzedniego roku ($t-1$)

O_i^k - liczba ofert pracy w zawodzie k , zgłoszona do powiatowego urzędu pracy w danym roku

oraz

\overline{PB}_I^k - średni miesięczny poziom rejestrowanego bezrobocia w zawodzie k w roku obliczany metodą uproszczoną według wzoru:

$$\overline{PB}_I^k = \frac{PB_{t-1}^k + PB_I^k}{2}$$

przy czym:

PB_{t-1}^k - liczba zarejestrowanych bezrobotnych w zawodzie k w końcu poprzedniego roku

PB_I^k - liczba zarejestrowanych bezrobotnych w zawodzie k w końcu danego roku.

Bardzo ważną zmienną jest wskaźnik szansy uzyskania oferty w zawodzie, ponieważ pozwala na określenie tych zawodów, w których możliwość znalezienia pracy jest bardzo mała i wymaga podjęcia działań w celu przekwalifikowania umiejętności zawodowych posiadanych przez bezrobotnych.

Najwyższy wskaźnik zatrudnienia dotyczy dużych grup zawodowych:

- siły zbrojne – wskaźnik 0,44,
- nauczyciele praktycznej nauki zawodu i instruktorzy – wskaźnik 0,32,
- kierowcy i operatorzy pojazdów – wskaźnik 0,25,
- pracownicy obsługi biurowej - wskaźnik 0,25,
- pracownicy przy pracach prostych w handlu i usługach – wskaźnik 0,24.

Najtrudniej w województwie wielkopolskim przedstawia się sytuacja w grupach zawodowych:

- rolnicy i rybacy pracujący na własne potrzeby,
- rolnicy,
- średni personel w zakresie nauk biologicznych i ochrony zdrowia,
- średni personel techniczny,
- ogrodnicy.

Szczegółowe wskaźniki dla elementarnych grup zawodowych przedstawiono w tabeli jako załącznik 4.

4. Analiza zawodów deficytowych i nadwyżkowych w województwie wielkopolskim

4.1 Zawody deficytowe w województwie wielkopolskim

Poprzez zawód deficytowy należy rozumieć zawód, na który występuje na rynku pracy wyższe zapotrzebowanie niż liczba osób poszukujących pracy w tym zawodzie.

Do obliczenia średniej miesięcznej nadwyżki (deficytu) podaży siły roboczej w zawodzie k zastosowano poniższy wzór:

$$\bar{N}_I^k = \bar{B}_I^k - \bar{O}_I^k$$

gdzie:

\bar{B}_I^k - średnia miesięczna liczba zarejestrowanych bezrobotnych w zawodzie k w danym roku,

\bar{O}_I^k - średnia miesięczna liczba zgłoszonych ofert pracy w zawodzie k w danym roku.

Do zawodów, na które w 2008 roku wystąpiło większe zapotrzebowanie ze strony pracodawców niż liczba osób rejestrujących się w urzędach pracy w Wielkopolsce należały między innymi:

- robotnik gospodarczy – w 2008 roku zgłoszono 6 709 ofert na 1 783 osoby nowo zarejestrowane
średni miesięczny deficyt 410,5,
- pracownik biurowy (zawód szkolny: technik prac biurowych) – 5 806 ofert na 2 337 osób nowo zarejestrowanych
średni miesięczny deficyt 289,1,
- robotnik budowlany – 2 911 ofert na 1 419 osób
średni miesięczny deficyt 124,3,
- pozostali robotnicy przy pracach prostych w przemyśle - 1 467 ofert na 356 osób
średni miesięczny deficyt 92,6,
- pracownik administracyjny – 2 551 ofert na 1 449 osób
średni miesięczny deficyt 91,8.

Szczegółowe dane dotyczące wybranych zawodów o najwyższym wskaźniku deficytu zamieszczono w załączniku 2.

Deficyt podaży siły roboczej w 2008 roku w województwie wielkopolskim wystąpił na 481 zawody.

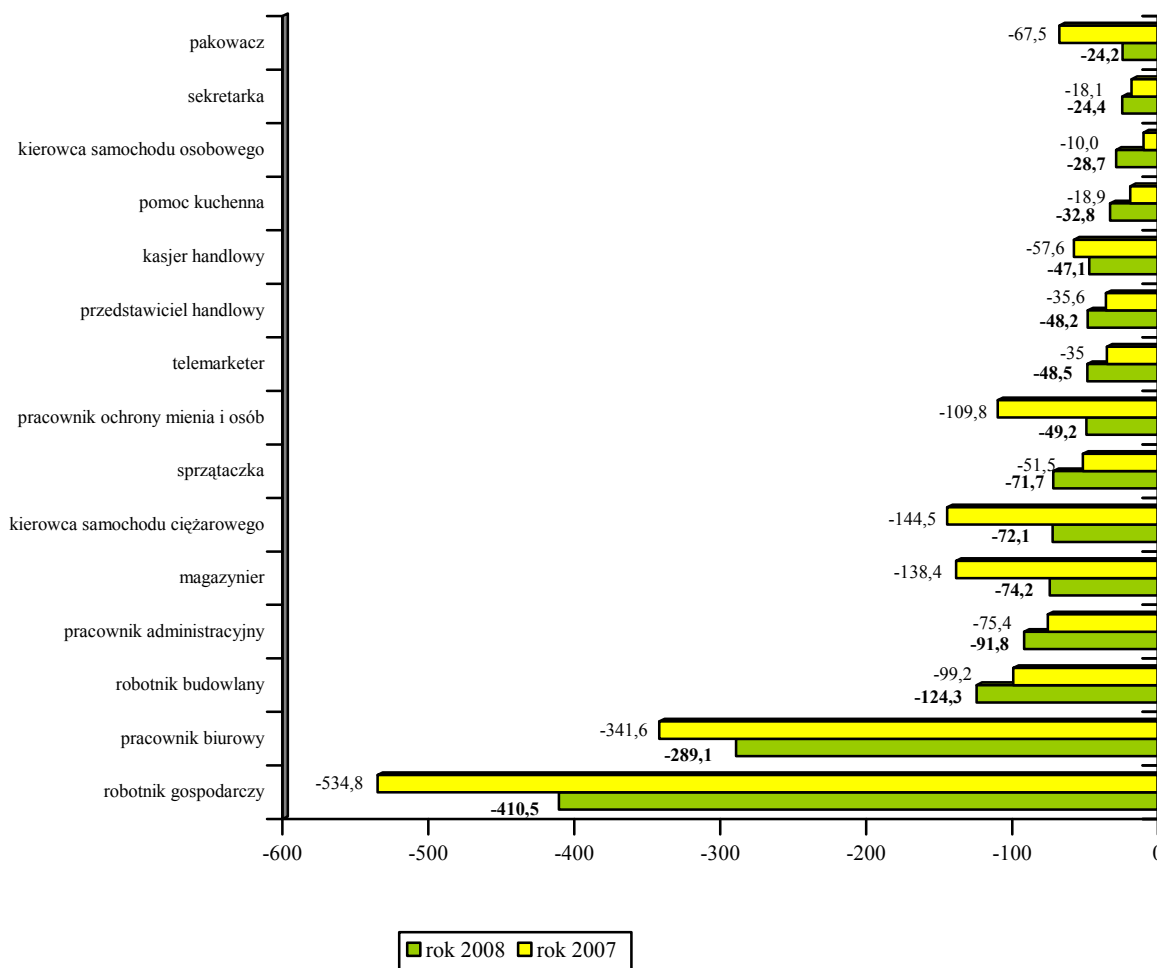
Średni miesięczny deficyt podaży siły roboczej w 2008r.

L.p.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Średni miesięczny deficyt podaży siły roboczej	Średnia miesięczna liczba ofert pracy zgłoszonych do powiatowych urzędów pracy	Średnia miesięczna liczba zarejestrowanych bezrobotnych	Liczba ofert pracy	Liczba bezrobotnych zarejestrowanych
	1	2	3	4	5	6	7
1	"914103"	Robotnik gospodarczy	-410,5	559,1	148,6	6 709	1 783
2	"419101"	Pracownik biurowy [Zawód szkolny: Technik prac biurowych]	-289,1	483,8	194,8	5 806	2 337
3	"931301"	Robotnik budowlany	-124,3	242,6	118,3	2 911	1 419
4	"343101"	Pracownik administracyjny [zawód szkolny: Technik administracji]	-91,8	212,6	120,8	2 551	1 449
5	"413103"	Magazynier	-74,2	147,6	73,4	1 771	881
6	"832302"	Kierowca samochodu ciężarowego	-72,1	129,2	57,1	1 550	685
7	"913207"	Sprzątaczką	-71,7	175,0	103,3	2 100	1 240
8	"515902"	Pracownik ochrony mienia i osób [zawód szkolny: Technik ochrony fizycznej osób i mienia]	-49,2	85,9	36,8	1 031	441
9	"341504"	Telemarketer	-48,5	53,8	5,3	645	63
10	"341503"	Przedstawiciel handlowy (przedstawiciel regionalny)	-48,2	70,3	22,1	843	265
11	"421102"	Kasjer handlowy	-47,1	60,3	13,3	724	159
12	"913204"	Pomoc kuchenna	-32,8	58,2	25,4	698	305
13	"832101"	Kierowca samochodu osobowego	-28,7	64,0	35,3	768	424
14	"411101"	Sekretarka	-24,4	37,3	12,8	447	154
15	"932103"	Pakowacz	-24,2	91,3	67,1	1 095	805
16	"712401"	Brukarz	-23,8	32,8	8,9	393	107
17	"828205"	Monter osprzętu elektrotechnicznego	-20,7	25,5	4,8	306	58
18	"233201"	Nauczyciel przedszkola	-20,2	28,7	8,5	344	102
19	"811102"	Operator koparek i zwałowarek	-19,7	23,6	3,9	283	47
20	"833401"	Kierowca operator wózków jezdniowych	-19,3	27,3	7,9	327	95

Poniższy wykres obrazuje 15 zawodów o największym deficycie siły roboczej w latach 2007 i 2008. Zapotrzebowanie wzrosło na takie zawody jak: robotnik budowlany,

pracownik administracyjny, sprzątaczką, telemarketer, przedstawiciel handlowy, pomoc kuchenna, kierowca samochodu osobowego oraz sekretarka. Zapotrzebowanie zmalało wśród takich zawodów jak: robotnik gospodarczy, pracownik biurowy, magazynier, kierowca samochodu ciężarowego, pracownik ochrony mienia i osób [zawód szkolny: technik ochrony fizycznej osób i mienia], kasjer handlowy oraz pakowacz.

Porównanie deficytu siły roboczej w 2008r. do 2007r.

4.2 Zawody nadwyżkowe w województwie wielkopolskim

Zawody, w których liczba zarejestrowanych bezrobotnych jest wyższa od liczby ofert pracy są określane mianem nadwyżkowych.

Największa nadwyżka podaży siły roboczej wystąpiła w przypadku zawodów:

- asystent ekonomiczny (zawód szkolny: technik ekonomista) – na 5 774 osoby bezrobotnych nowo zarejestrowanych w 2008 roku urzędy pozyskały jedynie 139 ofert
- średnia miesięczna nadwyżka 469,6.

- sprzedawca – na 13 310 osób przypadało 8 307 ofert
średnia miesięczna nadwyżka 416,9,
- krawiec – na 3 791 osób przypadało 684 oferty
średnia miesięczna nadwyżka 258,9,
- technik mechanik - do powiatowych urzędów pracy zgłosiło się 3 111 osób natomiast pracodawcy zgłosili jedynie 63 oferty
średnia miesięczna nadwyżka 254,0,
- ślusarz - na 4 177 osób przypadało 1 209 ofert
średnia miesięczna nadwyżka 247,3,

Szczegółowe dane dotyczące wybranych zawodów o najwyższym wskaźniku nadwyżki zamieszczono w załączniku 3.

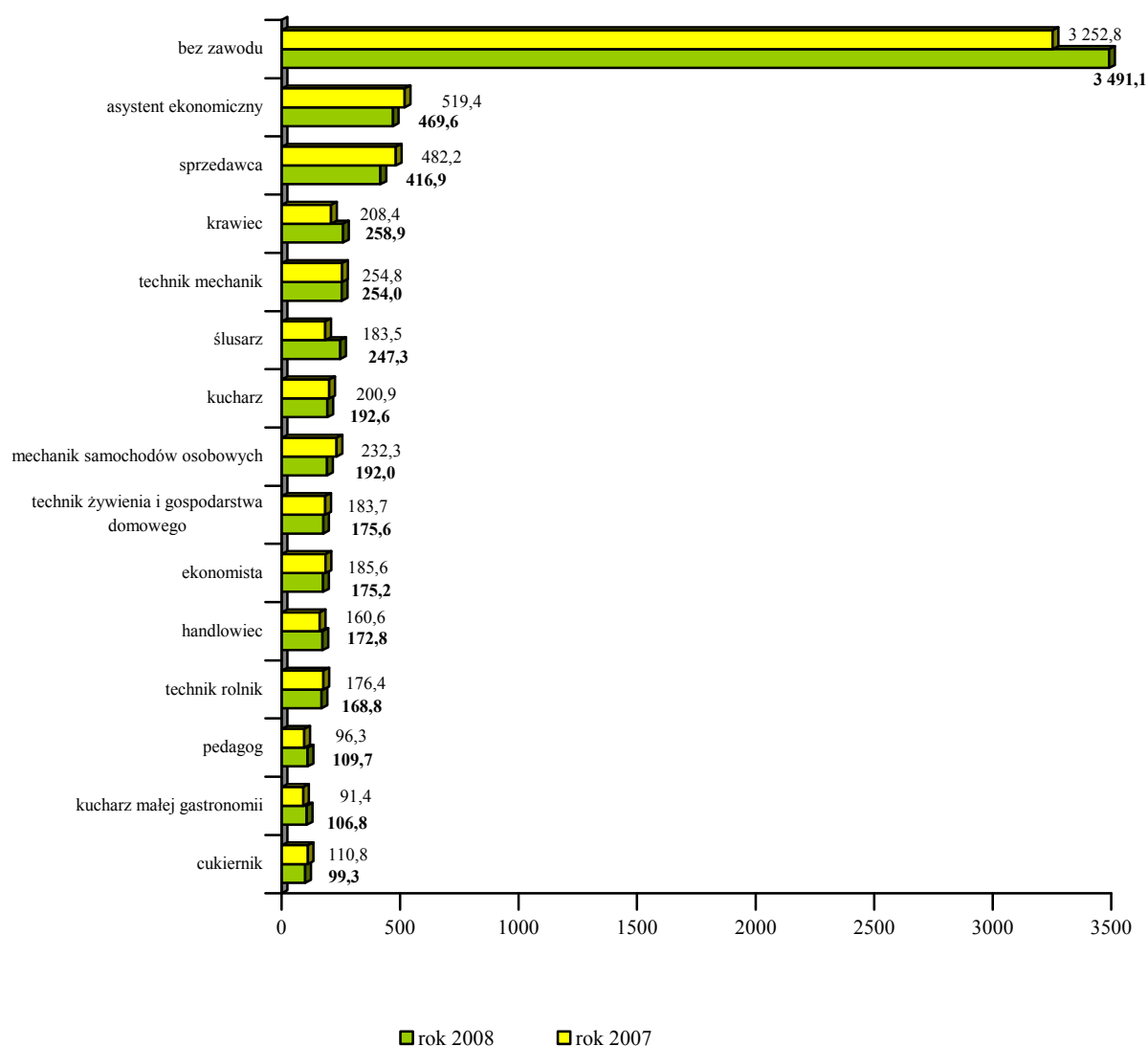
Podobnie jak w przypadku zawodów deficytowych niewiele zmienia się sytuacja na rynku w przypadku zawodów nadwyżkowych. W roku 2008 w Wielkopolsce nadwyżka podaży siły roboczej wystąpiła w przypadku 960 zawodów, w tym najwyższa dla techników ekonomistów, sprzedawców czy mechaników samochodów osobowych. Zmiany na rynku pracy i globalny wzrost podaży pracy powoduje jednak że wraz ze spadkiem bezrobocia wielkość wskaźnika nadwyżki, w porównaniu z poprzednim rokiem, zmalała.

Średnia miesięczna nadwyżka podaży siły roboczej w 2008r.

L.p.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Średnia miesięczna nadwyżka podaży siły roboczej	Średnia miesięczna liczba ofert pracy zgłoszonych do powiatowych urzędów pracy	Średnia miesięczna liczba zarejestrowanych bezrobotnych	Liczba ofert pracy	Liczba bezrobotnych zarejestrowanych
	1	2	3	4	5	6	7
1	"000000"	Bez zawodu	3 491,1	75,6	3 566,7	907	42 800
2	"341902"	Asystent ekonomiczny [zawód szkolny: Technik ekonomista]	469,6	11,6	481,2	139	5 774
3	"522107"	Sprzedawca	416,9	692,3	1 109,2	8 307	13 310
4	"743304"	Krawiec	258,9	57,0	315,9	684	3 791
5	"311502"	Technik mechanik	254,0	5,3	259,3	63	3 111
6	"722204"	Ślusarz	247,3	100,8	348,1	1 209	4 177
7	"512201"	Kucharz	192,6	91,7	284,3	1 100	3 411
8	"723105"	Mechanik samochodów osobowych	192,0	28,4	220,4	341	2 645
9	"321402"	Technik żywienia i gospodarstwa domowego	175,6	1,8	177,3	21	2 128
10	"241102"	Ekonomista	175,2	7,9	183,1	95	2 197
11	"341501"	Handlowiec [zawód szkolny: Technik handlowiec]	172,8	36,2	208,9	434	2 507
12	"321208"	Technik rolnik	168,8	1,1	169,9	13	2 039
13	"244104"	Pedagog	109,7	4,7	114,3	56	1 372
14	"512202"	Kucharz małej gastronomii	106,8	20,6	127,4	247	1 529
15	"741201"	Cukiernik	99,3	22,4	121,7	269	1 460
16	"514102"	Fryzjer (zawody szkolne: Fryzjer, Technik usług fryzjerskich)	88,1	48,0	136,1	576	1 633
17	"741203"	Piekarz	86,7	36,6	123,3	439	1 479
18	"742207"	Stolarz meblowy	86,3	21,0	107,3	252	1 287
19	"311913"	Technik technologii odzieży	86,2	0,5	86,7	6	1 040
20	"311401"	Technik elektronik	83,5	7,9	91,4	95	1 097

Na poniższym wykresie widać 15 zawodów, w których nastąpiła największa nadwyżka siły roboczej, w porównaniu z analogicznym okresem poprzedniego roku. Spadek podaży siły roboczej odnotowany został w następujących zawodach: asystent ekonomiczny [zawód szkolny: technik ekonomista], sprzedawca, technik mechanik, kucharz, mechanik samochodów osobowych, technik żywienia i gospodarstwa domowego, ekonomista, technik rolnik, cukiernik.

Porównanie nadwyżki siły roboczej w 2008r. do 2007r.

4.3 Zawody deficytowe i nadwyżkowe w oparciu o wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu).

Do obliczenia wskaźnika intensywności nadwyżki (deficytu) zawodów k zastosowano wzór:

$$W_{n,l}^k = \frac{\overline{O}_l^k}{\overline{B}_l^k}$$

gdzie:

\overline{O}_l^k - średnia miesięczna liczba zgłoszonych ofert pracy w zawodzie k w roku,

\overline{B}_l^k - średnia miesięczna liczba zarejestrowanych bezrobotnych w zawodzie k w roku.

Przyjęto, że zawody o wskaźniku:

$W_{n,l}^k < 0,9$ to zawody nadwyżkowe,

$0,9 \leq W_{n,l}^k \leq 1,1$ to zawody zrównoważone (wykazujące równowagę na rynku pracy),

$W_{n,l}^k > 1,1$ to zawody deficytowe

Przeprowadzając analizę zawodów deficytowych w województwie wielkopolskim w oparciu o dane z 2008r. według wskaźnika intensywności nadwyżki/deficytu (stosunek średniej miesięcznej liczby zgłoszonych ofert pracy do średniej miesięcznej liczby zarejestrowanych bezrobotnych) odnotowano 472 zawody deficytowe (w roku 2007 - 527 zawodów deficytowych), z czego 130 przyjmuje maksymalną wartość wskaźnika (brak zarejestrowanych bezrobotnych), 990 zawodów nadwyżkowych (w roku poprzednim 999 zawodów nadwyżkowych) oraz 90 zawodów zrównoważonych.

Na rynku pracy ciągle niewiele zawodów (5,8%) wykazuje wskaźnik świadczący o równowadze, a więc taki, w którym występuje równowaga pomiędzy liczbą osób poszukujących pracy w danym zawodzie, a liczbą pojawiających się ofert pracy dotyczących tego zawodu. Bilans pomiędzy liczbą zgłaszanych ofert pracy w ściśle określonym zawodzie, a napływem bezrobotnych osób posiadających sprecyzowane kwalifikacje zawodowe jest równy lub pozostaje niewielką wartością.

Analizując dane w odniesieniu do 30-tu dużych grup zawodowych w województwie wielkopolskim zjawisko deficytu siły roboczej wystąpiło w przypadku następujących grup:

- nauczyciele praktycznej nauki zawodu i instruktorzy – wskaźnik 3,2,
- pracownicy przy pracach prostych w handlu i usługach – wskaźnik 2,1,
- pracownicy obsługi biurowej – wskaźnik 2,0,
- pracownicy obrotu pieniężnego i obsługi klientów 1,7,
- robotnicy pomocniczy w rolnictwie, rybołówstwie i pokrewni 1,7,
- kierowcy i operatorzy pojazdów – wskaźnik 1,7,

- robotnicy pomocniczy w górnictwie, przemyśle, budownictwie i transporcie – wskaźnik 1,6,
- siły zbrojne – wskaźnik 1,5,
- kierownicy dużych i średnich organizacji 1,4.

W przypadku 3 grup zawodowych wskaźnik wykazuje równowagę na rynku pracy, należą do nich:

- operatorzy maszyn i urządzeń wydobywczych i przetwórczych 1,0,
- przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy, zawodowi działacze 1,0,
- operatorzy i monterzy maszyn 0,9.

Natomiast pozostałych 18 grup charakteryzuje nadwyżka siły roboczej.

Szczegółowe dane dotyczące wskaźnika intensywności nadwyżki/deficytu w wybranych zawodach zamieszczono w załącznikach 2 i 3.

5. Zawody generujące długotrwałe bezrobocie w Wielkopolsce

Do wyliczenia wskaźnika długotrwałego bezrobocia w zawodzie k zastosowano poniższy wzór:

$$W_{d,l}^k = \frac{B_{d,l}^k}{B_l^k} 100\%$$

gdzie:

$B_{d,l}^k$ - liczba zarejestrowanych bezrobotnych w zawodzie k , pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy, według stanu w danym roku,

B_l^k - liczba zarejestrowanych bezrobotnych w zawodzie k według stanu w danym roku.

W województwie wielkopolskim – według danych statystycznych – największym zagrożeniem długotrwałego bezrobocia są objęte zawody sklasyfikowane w grupie:

- przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy, zawodowi działacze – wskaźnik 1,0,
- nauczyciele praktycznej nauki zawodu i instruktorzy – wskaźnik 0,5,
- pracownicy obrotu pieniężnego i obsługi klientów – wskaźnik 0,4,
- pracownicy przy pracach prostych w handlu i usługach – wskaźnik 0,3,
- pracownicy obsługi biurowej – wskaźnik 0,3,
- modelki, sprzedawcy i demonstratorzy – wskaźnik 0,3.

Szczegółowe wskaźniki dla elementarnych grup zawodowych przedstawiono w tabeli jako załącznik 4.

6. Wnioski

- W porównaniu z analogicznym okresem ubiegłego roku liczba bezrobotnych zmniejszyła się o 19%, przy jednoczesnym spadku osób z kwalifikacjami do wykonywania zawodu o 20%.
- Najliczniej bezrobocie ukształtowało się wśród robotników przemysłowych i rzemieślników – 23% ogółu, techników i innego średniego personelu – 16% oraz pracowników usług osobistych i sprzedawców – 14%.
- Bezrobotni bez zawodu stanowili 20% ogółu bezrobocia, odsetek ten pozostawał na poziomie 2007 roku.
- Niezmiennie od dłuższego czasu najwięcej osób zarejestrowanych w urzędach pracy ma kwalifikacje do wykonywania zawodów: sprzedawca, asystent ekonomiczny, krawiec, kucharz, ślusarz, pracownik biurowy, szwaczka, technik rolnik, technik mechanik oraz murarz. Z uwagi na niedostateczną ilość ofert pracy często osoby posiadające kwalifikacje do wykonywania ww. profesji przechodzą w stan długotrwałego bezrobocia.
- Wśród absolwentów szkół, którzy stanowili 7% ogółu bezrobotnych najliczniej występowali: sprzedawcy, asystenci ekonomiczni, handlowcy, kucharze małej gastronomii, pedagodzy, technicy żywienia i gospodarstwa domowego, ekonomiści, specjaliści administracji publicznej oraz specjaliści ds. marketingu i handlu. Wśród absolwentów 31% stanowiły osoby bez zawodu a udział kobiet wyniósł 69%.
- Powiatowe urzędy pracy z Wielkopolski pozyskały w 2008 roku 85 620 ofert pracy, wśród nich głównie pracodawcy poszukiwali sprzedawców, robotników gospodarczych, pracowników biurowych, robotników budowlanych, pracowników administracyjnych ale także sprzątaczkę, szwaczki, magazynierów, robotników pomocniczych w przemyśle przetwórczym i murarzy.
- Za zawody deficytowe w województwie wielkopolskim w 2008 roku uznać należy między innymi robotnika gospodarczego, pracownika biurowego, robotnika budowlanego, pracownika administracyjnego magazyniera, kierowcę samochodu ciężarowego, sprzątaczkę, pracownika ochrony mienia i osób i telemarketera.
- Za zawody nadwyżkowe w województwie wielkopolskim w 2008 roku uznać należy między innymi asystenta ekonomicznego, sprzedawcę, krawca, technika mechanika, ślusarza, kucharza, mechanika samochodów osobowych, technika żywienia i gospodarstwa domowego, ekonomistę i handlowca.

- W 2008 roku odnotowano w Wielkopolsce:
 - 481 zawodów deficytowych, tzn. takich dla których wystąpiło na rynku pracy wyższe zapotrzebowanie niż liczba poszukujących pracy,
 - 960 nadwyżkowych, tzn. takich, dla których liczba zarejestrowanych bezrobotnych była wyższa od liczby ofert pracy skierowanych do powiatowych urzędów pracy.

Część prognostyczna

1. Badanie popytu na pracę w 2008 roku

1.1 Koncepcja i metoda realizacji badania¹

Celem badania popytu na pracę było uzyskanie informacji na temat popytu zrealizowanego i niezrealizowanego, czyli osób pracujących oraz wolnych i nowo utworzonych miejsc pracy.

Badanie popytu na pracę przeprowadzane jest metodą reprezentacyjną i obejmuje podmioty gospodarki narodowej o liczbie zatrudnionych jednej lub więcej osób. Umożliwia ona uogólnianie wyników badania na populację generalną. Próba do badania losowana była oddzielnie dla jednostek dużych i średnich oraz dla jednostek małych. Odrębne rozwiązanie dla jednostek małych motywowane jest nieco innym celem badania dla tej części badanej zbiorowości. W odniesieniu do jednostek dużych i średnich jako cel badania przyjęto uzyskanie informacji dla poszczególnych rodzajów działalności (sekcji PKD) wg województw.

Podstawowe definicje

Rynek pracy charakteryzują dwa wzajemnie nakładające się segmenty: *podaż siły roboczej i popyt na pracę*.

Siła robocza – jest to określona liczba ludności zainteresowana i gotowa wykonywać pracę.

Popyt na pracę – jest to liczba miejsc pracy, które oferuje gospodarka w określonych warunkach społeczno-ekonomicznych.

Przez **popyt na pracę** rozumiemy:

- 1) zagospodarowane miejsca pracy, określane aktualną liczbą pracujących,
- 2) wolne miejsca pracy.

Wolne miejsca pracy – to miejsca pracy powstałe w wyniku ruchu zatrudnionych, bądź nowo utworzone, w stosunku do których spełnione zostały jednocześnie trzy warunki:

- 1) miejsca pracy w dniu sprawozdawczym były faktycznie nie obsadzone,
- 2) pracodawca czynił starania, aby znaleźć osoby chętne do podjęcia pracy,
- 3) w przypadku znalezienia właściwych kandydatów, pracodawca byłby gotów do natychmiastowego przyjęcia tych osób.

Nowo utworzone miejsca pracy – to miejsca pracy powstałe w wyniku zmian organizacyjnych, rozszerzenia lub zmiany profilu działalności oraz wszystkie miejsca pracy w jednostkach nowo powstałych.

¹ Główny Urząd Statystyczny, „Popyt na pracę w 2008 roku.”

Prezentowane informacje przedstawione zostały stosownie do zakresu badania przy uwzględnieniu podmiotów klasyfikowanych według kryterium liczby pracujących i obejmują podmioty o liczbie pracujących:

- do 9 osób – jednostki małe,
- 10 do 49 osób – jednostki średnie,
- powyżej 49 osób – jednostki duże.

Zestawienie zastosowanych skrótów i pełnych nazw:

- handel i naprawy – handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego,
- obsługa nieruchomości i firm – obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związanej z prowadzeniem działalności gospodarczej,
- administracja publiczna i obrona – administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i powszechne ubezpieczenia zdrowotne.

1.2 Osoby pracujące

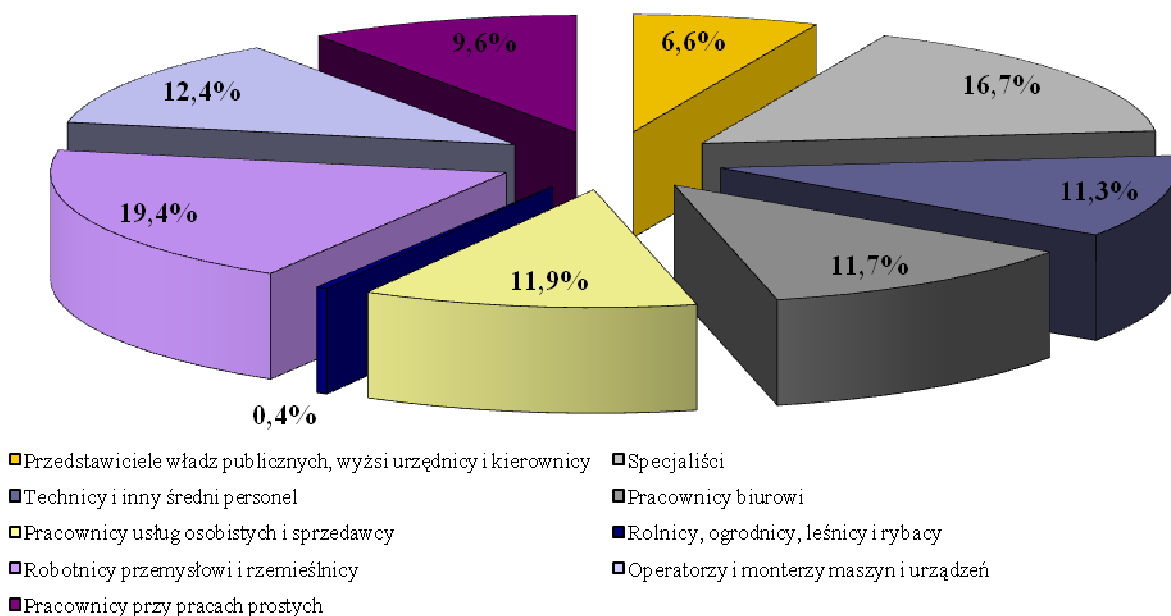
W województwie wielkopolskim w końcu 2008 roku w rejestrze REGON widniało 361 046 podmiotów gospodarki narodowej, z czego 340 881 tj. 94,4% to firmy jednoosobowe oraz małe, zatrudniające do 9 pracowników. Wśród ogółu podmiotów gospodarczych 282 408 to osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. Pozostałe tj. 78 638 to osoby prawne oraz jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej, z tego 68 919 podmiotów działało w sektorze prywatnym.

W przedsiębiorstwach objętych badaniem popytu na pracę liczba pracujących w końcu 2008 roku wynosiła 1 056 734 osoby, z tego 73,3% tj. 774 953 osoby to pracownicy sektora prywatnego. Ponad 57,2% ogółu pracujących było zatrudnionych w jednostkach dużych, zatrudniających powyżej 49 osób.

Z ogółu przedsiębiorstw należących do sektora prywatnego największe zatrudnienie - podobnie jak w roku poprzednim - wygenerowały firmy prowadzące działalność w sekcjach: przetwórstwo przemysłowe 40,0%, handel i naprawy 30,7% oraz budownictwo 8,4%. W sektorze publicznym najwięcej osób zatrudnionych było w edukacji 37,9% oraz ochronie zdrowia i pomocy społecznej 15,8%.

Wśród wszystkich przedsiębiorstw najmniej pracowników zatrudniały sekcje: rybactwo, górnictwo, hotele i restauracje oraz energetyka.

W wielkopolskich firmach pracowali głównie robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy 205 214 osób tj. 19,4%, specjaliści 176 984 tj. 16,7% oraz operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń 130 709 osób tj. 12,4%.

Wykres 1. Struktura osób pracujących w Wielkopolsce wg wielkich grup zawodowych w końcu 2008r

Na 1 056 734 osoby zatrudnione w 15 sekcjach PKD ponad 63% pracuje w trzech z nich. Sekcje generujące największe zatrudnienie to:

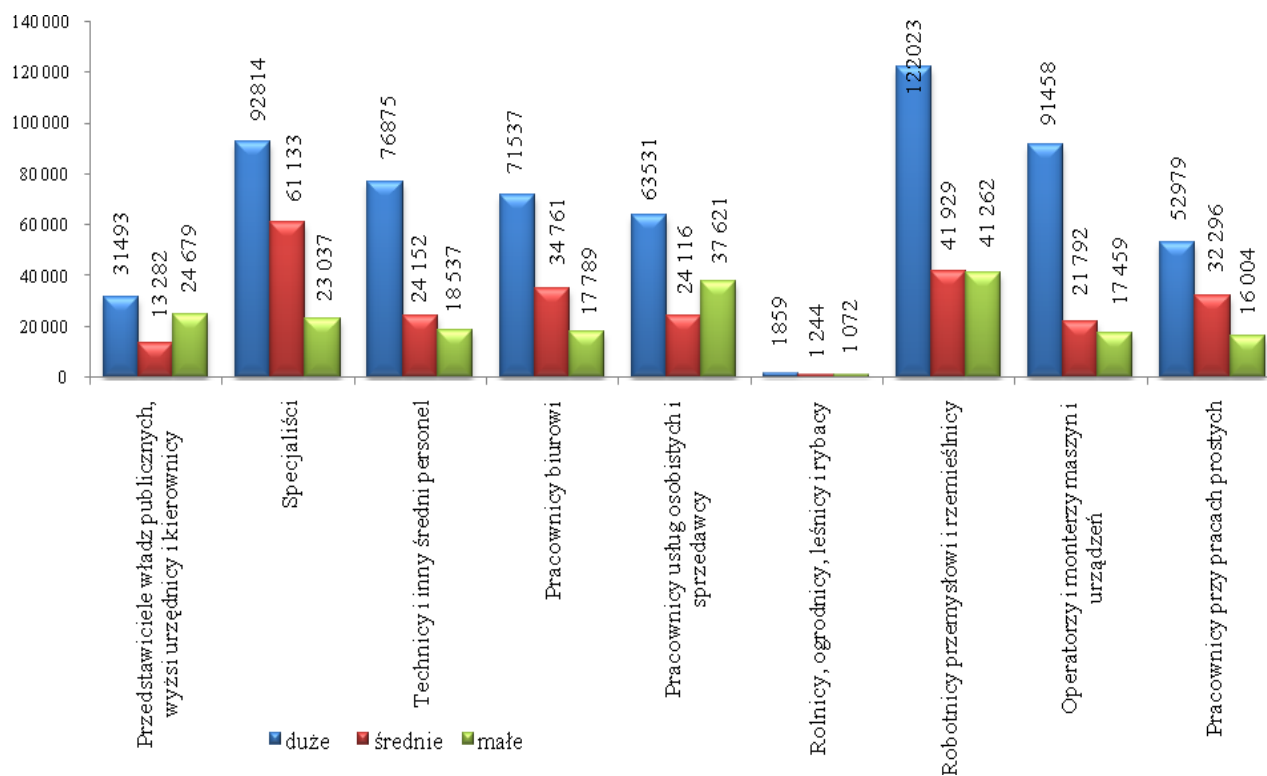
- przetwórstwo przemysłowe 318 433 osoby tj. 30,1%,
- handel i naprawy 239 243 tj. 22,6%,
- edukacja 111 193 tj. 10,5%.

Ponad połowa pracowników jest zatrudniona w firmach dużych, zatrudniających powyżej 49 osób.

Tabela 1. Osoby pracujące w Wielkopolsce w końcu 2008 roku

Wyszczególnienie	Liczba osób pracujących w końcu 2008r.						% udział w ogóle				
	ogółem	w tym:					z sektora		jednostki wg wielkości		
		z sektora		jednostki wg wielkości							
		publicznego	prywatnego	duże	średnie	małe	publicznego	prywatnego	duże	średnie	małe
Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo	18 044	5 693	12 351	9 162	6 160	2 722	31,6	68,4	50,8	34,1	15,1
Rybacktwo	167	0	167	0	90	77	0,0	100,0	0,0	53,9	46,1
Górnictwo	7 381	6 493	888	7 016	111	254	88,0	12,0	95,1	1,5	3,4
Przetwórstwo przemysłowe	318 433	8 651	309 782	234 994	51 379	32 060	2,7	97,3	73,8	16,1	10,1
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	17 247	15 367	1 880	14 191	2 860	196	89,1	10,9	82,3	16,6	1,1
Budownictwo	68 531	3 514	65 017	23 011	18 729	26 791	5,1	94,9	33,6	27,3	39,1
Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego	239 243	1 455	237 788	120 055	56 402	62 786	0,6	99,4	50,2	23,6	26,2
Hotele i restauracje	17 218	1 940	15 278	2 265	6 603	8 350	11,3	88,7	13,2	38,3	48,5
Transport, gospodarka magazynowa i łączność	61 927	26 869	35 058	40 797	8 614	12 516	43,4	56,6	65,9	13,9	20,2
Pośrednictwo finansowe	19 645	5 067	14 578	15 720	2 187	1 738	25,8	74,2	80,0	11,1	8,8
Obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej	68 067	10 326	57 741	27 002	17 702	23 363	15,2	84,8	39,7	26,0	34,3
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i powszechne ubezpieczenia zdrowotne	32 540	32 540	0	25 102	6 916	522	100,0	0,0	77,1	21,3	1,6
Edukacja	111 193	106 678	4 515	39 197	60 791	11 205	95,9	4,1	35,3	54,7	10,1
Ochrona zdrowia i pomoc społeczna	54 522	44 628	9 894	37 855	9 567	7 100	81,9	18,1	69,4	17,5	13,0
Działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna pozostała	22 576	12 560	10 016	8 202	6 594	7 780	55,6	44,4	36,3	29,2	34,5
Ogółem województwo	1 056 734	281 781	774 953	604 569	254 705	197 460	26,7	73,3	57,2	24,1	18,7

Poniższy wykres dotyczy wcześniejszej diagnozy, która wskazuje, że w większości zatrudnienie generują w województwie wielkopolskim duże firmy. Zatrudnieni w nich byli w większości robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy, specjaliści ale także operatorzy maszyn i urządzeń, technicy i pracownicy biurowi. Z badania wynika, że w Wielkopolsce małe przedsiębiorstwa, zatrudniające do 9 osób zatrudniały jedynie 19% ogółu pracowników. Najwyższy odsetek zatrudnienia w małych firmach wystąpił w sekcji hotele i restauracje tj. 48,5% ogółu zatrudnionych osób, rybactwo tj. 46,1% oraz budownictwo tj. 39,1% ogółu zatrudnionych.

Wykres 2. Liczba osób pracujących w Wielkopolsce wg wielkich grup zawodowych z uwzględnieniem małych, średnich i dużych przedsiębiorstw - stan w końcu 2008r.

1.3 Wolne miejsca pracy

Jak wynika z danych uzyskanych w wyniku badania popytu na pracę w końcu 2008 roku wielkopolskie przedsiębiorstwa dysponowały o ponad 50% mniejszą niż przed rokiem ilością niezaspokojonych miejsc pracy. Wśród przedsiębiorstw objętych badaniem na 8 974 wolne etaty prawie 70% dotyczyła zapotrzebowania w sektorach:

- przetwórstwo przemysłowe 2 903 miejsca pracy,
- handel i naprawy 1 945 miejsc pracy,
- budownictwo 1 405 miejsc pracy.

Niewielką ilość wolnych stanowisk oferował sektor związany z pośrednictwem finansowym, wytwarzaniem i zaopatrywaniem w energię elektryczną, gaz i wodę oraz z edukacją.

W Wielkopolsce wolnych miejsc pracy było:

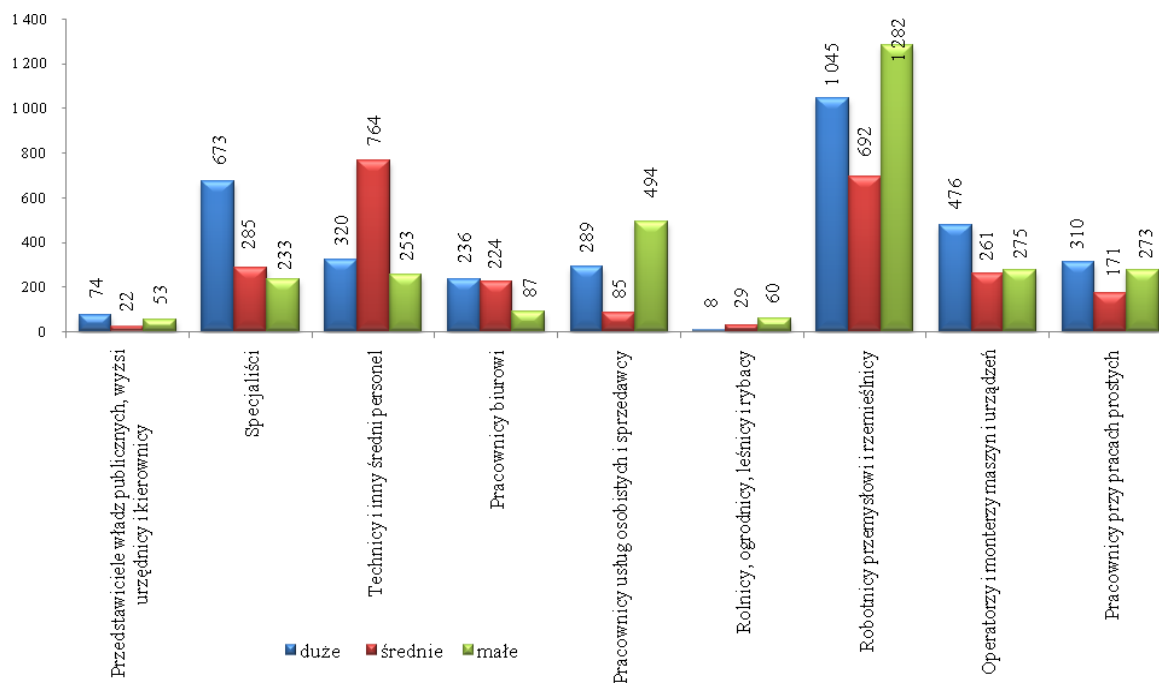
- w czerwcu 2007 roku 24 258, a w czerwcu 2008 roku 17 320, tj. spadek o 28,6%,
- w grudniu 2007 roku 18 580, a w grudniu 2008 roku 8 974, tj. spadek o 51,7%.

Tabela 2. Wolne miejsca pracy w przedsiębiorstwach z terenu Wielkopolski w końcu 2008 roku

Wyszczególnienie	Liczba wolnych miejsc pracy w końcu 2008r.						% udział w ogóle				
	ogółem	w tym:					z sektora		jednostki wg wielkości		
		z sektora		jednostki wg wielkości							
		publicznego	prywatnego	duże	średnie	małe	publicznego	prywatnego	duże	średnie	małe
Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo	223	11	212	50	44	129	4,9	95,1	22,4	19,7	57,8
Rybacktwo	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Górnictwo	14	10	4	14	-	-	71,4	28,6	100,0	0,0	0,0
Przetwórstwo przemysłowe	2 903	17	2886	1573	511	819	0,6	99,4	54,2	17,6	28,2
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	25	19	6	19	4	2	76,0	24,0	76,0	16,0	8,0
Budownictwo	1 405	28	1377	154	401	850	2,0	98,0	11,0	28,5	60,5
Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego	1 945	6	1939	472	1002	471	0,3	99,7	24,3	51,5	24,2
Hotele i restauracje	335	7	328	20	113	202	2,1	97,9	6,0	33,7	60,3
Transport, gospodarka magazynowa i łączność	604	90	514	204	171	229	14,9	85,1	33,8	28,3	37,9
Pośrednictwo finansowe	45	10	35	42	-	3	22,2	77,8	93,3	0,0	6,7
Obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej	453	45	408	274	74	105	9,9	90,1	60,5	16,3	23,2
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i powszechne ubezpieczenia zdrowotne	365	365	-	297	56	12	100,0	0,0	81,4	15,3	3,3
Edukacja	158	110	48	42	78	38	69,6	30,4	26,6	49,4	24,1
Ochrona zdrowia i pomoc społeczna	340	263	77	228	42	70	77,4	22,6	67,1	12,4	20,6
Działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna pozostała	159	109	50	42	37	80	68,6	31,4	26,4	23,3	50,3
Ogółem województwo	8 974	1 090	7 884	3 431	2 533	3 010	12,1	87,9	38,2	28,2	33,5

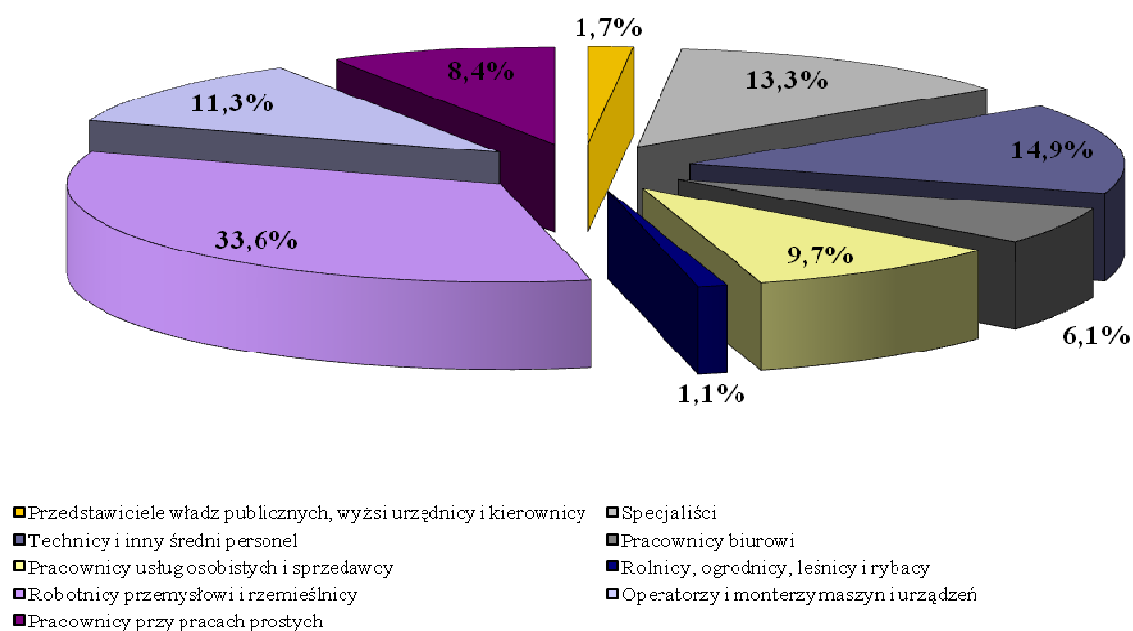
Jak wynika z badania popytu na pracę w 2008 roku największą liczbą wolnych etatów dysponowały firmy duże, wśród nich najliczniej:

- przedsiębiorstwa przemysłowe tj. 1 573 miejsca,
- handel i naprawy tj. 472 miejsca,
- administracja publiczna i obrona narodowa tj. 297 miejsc,
- obsługa nieruchomości tj. 274 miejsca.

Wykres 3. Liczba wolnych miejsc pracy w Wielkopolsce w 2008r wg wielkich grup zawodowych z uwzględnieniem małych, średnich i dużych przedsiębiorstw.

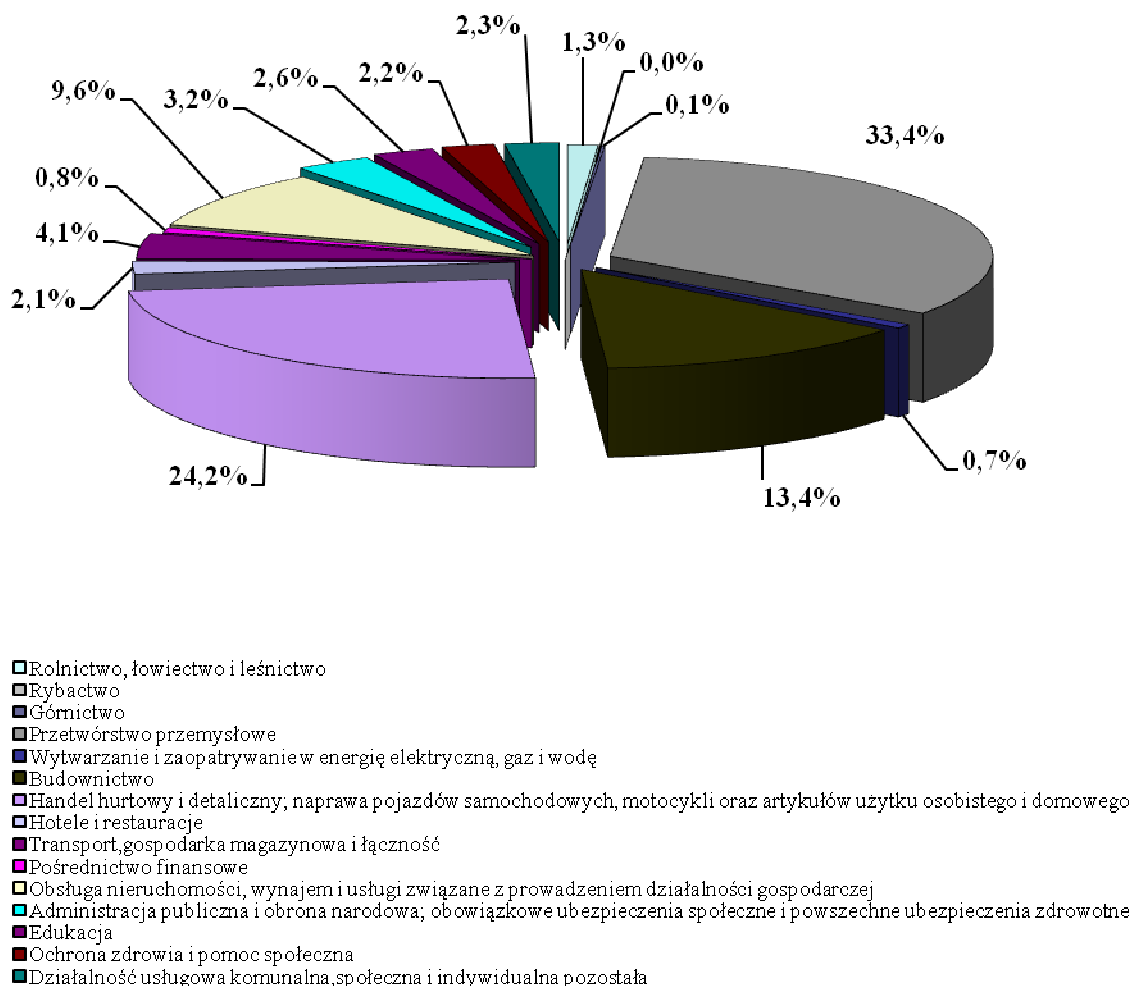
W ramach wolnych miejsc pracy poszukiwani byli głównie robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy (33,6%), technicy i inny średni personel (14,9%) oraz specjaliści (13,3%). Pracownicy biurowi w końcu 2008 roku mieli do dyspozycji jedynie 6,1% ogółu stanowisk, technicy 14,9% natomiast pracownicy usług osobistych i sprzedawcy 9,7%.

Wykres 4. Struktura wolnych miejsc pracy w Wielkopolsce wg wielkich grup zawodowych w 2008r.

1.4 Nowo utworzone miejsca pracy

W Wielkopolsce w 2008 roku w badanych przedsiębiorstwach powstało 51 712 nowych miejsc pracy, z czego prawie 90% w sektorze prywatnym. Najwięcej, niemal 42% tj. 21 659 miejsc utworzono w przedsiębiorstwach dużych, 31,2% ogółu nowopowstałych stanowisk pracy tj. 16 158 dotyczyło firm małych, zatrudniających najwyżej do 9 pracowników. W grupie tej znajdują się również stanowiska pracy powstałe poprzez samozatrudnienie.

Wykres 5. Struktura nowo utworzonych miejsc pracy w Wielkopolsce w 2008r. wg sekcji PKD

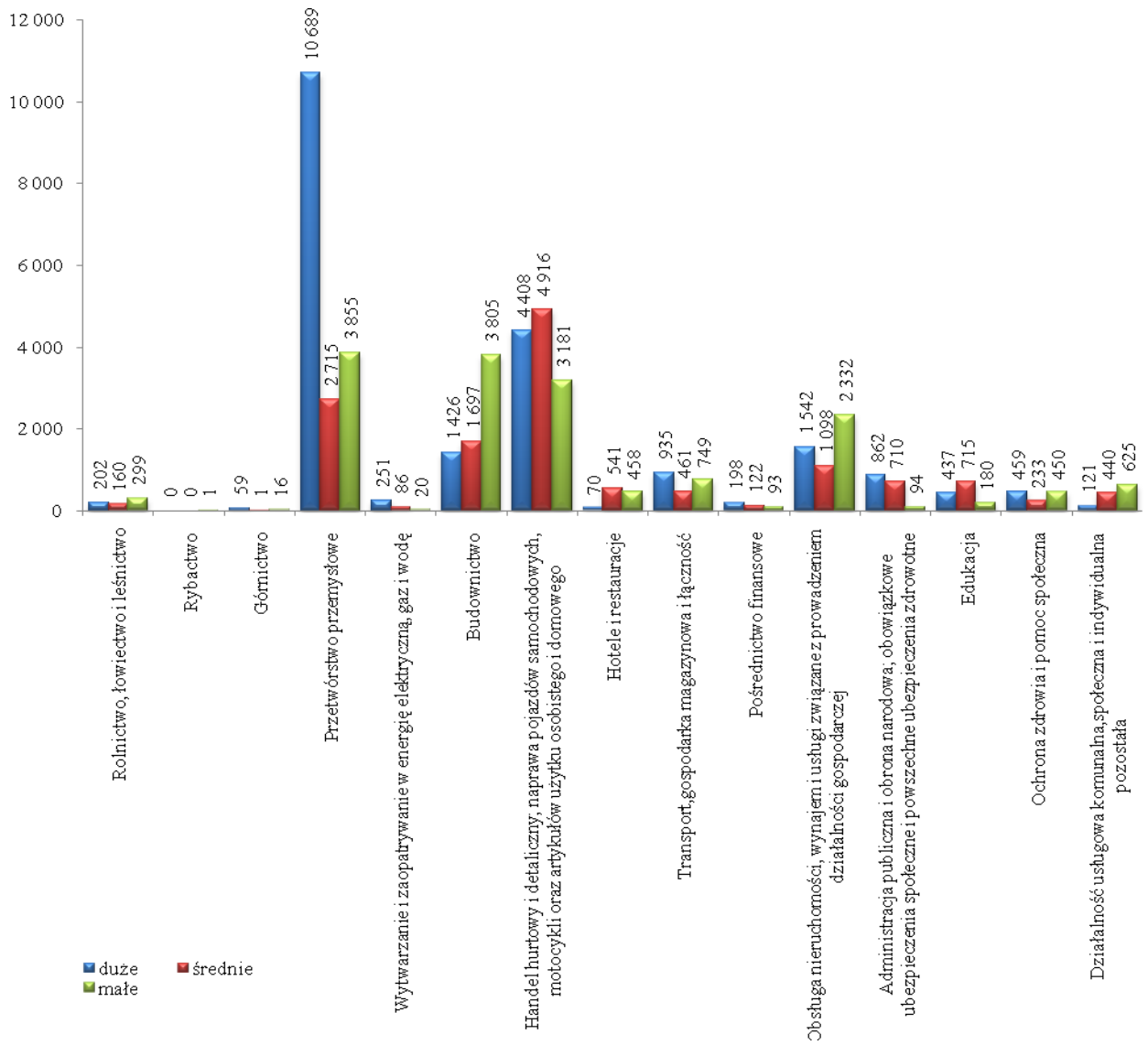
W 2008r. najwięcej nowych stanowisk pracy powstało w firmach prowadzących działalność w sektorach: przetwórstwo przemysłowe 33,4% tj. 17 259 etatów, handel i naprawy 24,2% tj. 12 505 etatów, budownictwo 13,4% tj. 6 928 etatów oraz obsługa

nieruchomości i firm 9,6% tj. 4 972 etaty. Niewielką liczbę, nie przekraczającą 1 000 nowych stanowisk pracy, wykazały przedsiębiorstwa z sektora rybactwo, górnictwo, wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną gaz i wodę, pośrednictwo finansowe.

Tabela 3. Nowo utworzone miejsca pracy w przedsiębiorstwach z terenu województwa wielkopolskiego w 2008 roku

Wyszczególnienie	Liczba nowo utworzonych miejsc pracy w 2008r.						% udział w ogóle				
	ogółem	w tym:					z sektora		jednostki wg wielkości		
		z sektora		jednostki wg wielkości							
		publicznego	prywatnego	duże	średnie	małe	publicznego	prywatnego	duże	średnie	małe
Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo	661	52	609	202	160	299	3,5	96,5	38,2	23,8	38,1
Rybactwo	1	0	1	0	0	1	-	100,0	-	16,7	83,3
Górnictwo	76	10	66	59	1	16	-	100,0	63,4	-	36,6
Przetwórstwo przemysłowe	17 259	202	17 057	10 689	2 715	3 855	0,5	99,5	66,5	16,3	17,2
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	357	320	37	251	86	20	71,7	28,3	37,8	51,7	10,6
Budownictwo	6 928	137	6 791	1 426	1 697	3 805	1,7	98,3	20,4	21,4	58,2
Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego	12 505	56	12 449	4 408	4 916	3 181	0,5	99,5	43,5	21,6	34,9
Hotele i restauracje	1 069	34	1 035	70	541	458	4,4	95,6	12,6	34,7	52,8
Transport, gospodarka magazynowa i łączność	2 145	128	2 017	935	461	749	1,5	98,5	8,5	7,5	84,0
Pośrednictwo finansowe	413	7	406	198	122	93	1,8	98,2	59,1	7,5	33,5
Obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej	4 972	228	4 744	1 542	1 098	2 332	3,4	96,6	17,7	20,7	61,6
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i powszechne ubezpieczenia zdrowotne	1 666	1 666	0	862	710	94	100,0	-	63,7	35,1	1,2
Edukacja	1 332	1 038	294	437	715	180	84,3	15,7	34,8	53,4	11,8
Ochrona zdrowia i pomoc społeczna	1 142	783	359	459	233	450	66,7	33,3	48,5	25,1	26,4
Działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna pozostała	1 186	587	599	121	440	625	52,8	47,2	13,2	30,2	56,7
Ogółem województwo	51 712	5 248	46 464	21 659	13 895	16 158	6,2	93,8	41,9	19,1	39,0

Poniższy wykres dotyczy liczby nowo utworzonych miejsc pracy w przedsiębiorstwach w podziale na wielkość jednostki oraz sektor działalności. Sektor przetwórstwa przemysłowego należy do największego w Wielkopolsce. W dużych przedsiębiorstwach przemysłowych zostało utworzonych w tym okresie zdecydowanie najwięcej stanowisk pracy tj. 10 689, następnie wśród średnich przedsiębiorstw z sektora handlowego i usługowego tj. 4 916 oraz wśród małych przedsiębiorstw z przetwórstwa przemysłowego tj. 3 855 oraz budownictwa tj. 3 805.

Wykres 6. Liczba nowo utworzonych miejsc pracy w Wielkopolsce w 2008r. wg sekcji PKD z uwzględnieniem małych, średnich i dużych przedsiębiorstw.

2. Analiza absolwentów szkół województwa wielkopolskiego rocznika 2007/2008

Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu od 2001 roku przygotowuje raport dotyczący oceny sytuacji absolwentów szkół województwa wielkopolskiego zawierający analizę kierunków kształcenia z danego rocznika. Wyżej wymieniony dokument zawiera informacje na temat kształcenia młodzieży w placówkach ponadgimnazjalnych na terenie całej Wielkopolski, z uwzględnieniem typów szkół oraz kierunków kształcenia. Progностyczną część monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych opracowano w oparciu o raport „Ocena sytuacji absolwentów szkół województwa wielkopolskiego rocznik 2007/2008 na rynku pracy”.

2.1 Zasadnicze szkoły zawodowe

W roku szkolnym 2007/2008 naukę w zasadniczych szkołach zawodowych w Wielkopolsce ukończyło 7 882 uczniów, w tym 2 610 kobiet, co stanowi liczbę absolwentów o 6,4% niższą w stosunku do roku ubiegłego (w roku szkolnym 2006/2007 absolwentów tego typu szkół było 8 417, z czego 2 780 kobiet). Spośród absolwentów ostatniego rocznika 900 osób, w tym 431 kobiet, zostało zarejestrowanych jako bezrobotne. Nastąpił niewielki spadek, o 2,8% zarejestrowań absolwentów szkół zawodowych w powiatowych urzędach pracy w porównaniu do roku poprzedniego.

Jak pokazuje analiza kierunków kształcenia w zasadniczych szkołach zawodowych Wielkopolski w roku szkolnym 2007/2008 najwięcej, bo 1 531 osób, ukończyło naukę w zawodzie sprzedawca. Wśród absolwentów tego kierunku przeważały kobiety (1 319).

Absolwenci zawodu sprzedawca w ostatnim roku szkolnym stanowili prawie 19,5% wszystkich absolwentów zasadniczych szkół zawodowych rocznika 2007/2008. Jest to najliczniej reprezentowany zawód w tym typie szkół ponadgimnazjalnych również w poprzednich dwóch rocznikach.

Spośród absolwentów tego kierunku 210 osób, w tym 191 kobiet, zostało zarejestrowanych jako bezrobotne, co oznacza, iż zdobywający zawód sprzedawcy stanowią największą grupę wśród całej populacji bezrobotnych absolwentów szkół zawodowych rocznika 2007/2008.

W pierwszym półroczu 2008 roku do powiatowych urzędów pracy zgłoszono 4 175 ofert pracy dla osób z zawodem sprzedawca, co stanowi drugą co do ilości zgłoszoną liczbę ofert, więcej dotyczyło tylko zawodu robotnik budowlany. Jednocześnie w tym okresie 8 085 osób posiadających zawód sprzedawca, zarejestrowanych było jako osoby bezrobotne.

Drugą co do wielkości kategorią zawodową wśród absolwentów zasadniczych szkół zawodowych w roku szkolnym 2007/2008 są kucharze małej gastronomii. W omawianym

roku zawód ten uzyskało 1 160 osób, w tym 507 kobiet. W roku szkolnym 2006/2007 w tym zawodzie ukończyło szkoły 1 121 osób, a w roku 2005/2006 912 osób. Spośród absolwentów zasadniczych szkół zawodowych rocznika 2007/2008 w zawodzie kucharz małej gastronomii, według stanu na koniec października 2008 roku 156 osób zostało bezrobotnymi, przy czym kobiety stanowiły nieco ponad 62% tej liczby. W pierwszym półroczu 2008 roku odnotowano 467 osób w zawodzie kucharza małej gastronomii, które zarejestrowane były jako bezrobotne w powiatowych urzędach pracy w Wielkopolsce, natomiast pracodawcy zgłosili w tym czasie tylko 71 ofert pracy dla osób posiadających tę profesję. Zawód kucharza małej gastronomii jest więc nadwyżkowy, a liczba osób kończących ten kierunek nie jest adekwatna do zapotrzebowania pracodawców na rynku pracy i liczby ofert pracy zgłoszonych w powiatowych urzędach pracy.

Trzecim zawodem, który co roku w zasadniczych szkołach zawodowych zdobywa duża liczba osób, a który generuje spory odsetek osób bezrobotnych i bezrobotnych absolwentów, jest zawód mechanika pojazdów samochodowych. W roku szkolnym 2005/2006 zawód ten uzyskało 955 osób, z czego blisko 20% (186 osób) pozostawało bez pracy. W roku 2006/2007 liczba absolwentów wzrosła do 1 053 osób, z czego 102 (co stanowi 9,7% ogółu) zostały zarejestrowane jako bezrobotne. W roku szkolnym 2007/2008, 1 085 osób ukończyło szkołę zawodową w zawodzie mechanika pojazdów samochodowych i według stanu na koniec października 2008 roku 101 osób było bezrobotnymi.

W pierwszym półroczu 2008 roku pracodawcy zgłosili do powiatowych urzędów pracy 166 ofert pracy dla mechaników pojazdów samochodowych, wobec 238 osób bezrobotnych w tym zawodzie.

Podobnie, jak opisane powyżej trzy zawody, również zawód fryzjera pozostaje od lat w czołówce jeśli chodzi o liczbę absolwentów co roku kończących naukę na tym kierunku w zasadniczych szkołach zawodowych. W roku szkolnym 2005/2006 zawód fryzjera zdobyło 613 osób, w roku 2006/2007 524 osoby, natomiast w roku szkolnym 2007/2008 505 osób, w tym 482 kobiety. W pierwszych sześciu miesiącach 2008 roku do powiatowych urzędów pracy zgłoszono 272 oferty pracy dla fryzjerów, a 904 osoby posiadające ten zawód były wówczas zarejestrowane jako bezrobotne. Zainteresowanie młodzieży kształceniem w tym zawodzie utrzymuje się na przestrzeni ostatnich lat na stałym poziomie. Niestety duża jest liczba bezrobotnych posiadających zawód fryzjera, a rynek małych firm, które to przede wszystkim zatrudniają takie osoby, nie jest w stanie wchłonąć zarówno bezrobotnych jak i absolwentów, którzy co roku wchodzą na rynek pracy.

W ostatnim czasie branża budowlana przeżywała rozkwit, a problem, z jakim się borykała, dotyczył braku wykwalifikowanych fachowców na rynku pracy. W świetle zaplanowanych w Wielkopolsce do 2013 roku inwestycji, na regionalnym rynku pracy występował niedobór pracowników w zawodach budowlanych, przy dużym zapotrzebowaniu pracodawców.² Trzeba jednak pamiętać, iż szczególnie w przypadku zawodów budowlanych, wzmożony popyt na pracę osób w tych zawodach pojawia się w okresach ożywienia gospodarczego, a w czasach dekonjunktury spada albo nie rośnie.

Według Wielkopolskiej Izby Budownictwa, duże braki wśród absolwentów występują w takich zawodach, jak: murarz, dekarz, cieśla, stolarz.³ W roku szkolnym 2007/2008 naukę w zawodzie murarza ukończyło 135 absolwentów, z czego zaledwie 6 zostało zarejestrowanych jako osoby bezrobotne. Rok wcześniej absolwentów tego kierunku było 122, a 14 widniało w ewidencji PUP jako bezrobotni. **W I półroczu 2008 roku pracodawcy zgłosili 1 029 ofert pracy dla murarzy. Zawód dekarza jest również niezmiennie zawodem deficytowym.** W ostatnim roku szkolnym zasadnicze szkoły zawodowe w Wielkopolsce **opuściło zaledwie 9 osób**, które kształciły się w tym zawodzie, natomiast w roku 2006/2007 7 osób. W obu rocznikach nie zostali zarejestrowani jako bezrobotni absolwenci tego kierunku kształcenia. Tymczasem w pierwszym półroczu 2008 roku **dla dekarzy przygotowano w powiatowych urzędach pracy 294 oferty pracy.** Podobna sytuacja dotyczy **zawodu cieśli**, w którym w roku 2007/2008 było 6 absolwentów, jednak 2 osoby zostały bezrobotnymi. Powiatowe urzędy pracy posiadały w pierwszym półroczu 2008 roku **191 ofert pracy dla cieśli.** Zdecydowanie większa liczba osób, **bo 503**, ukończyła zasadnicze szkoły zawodowe w ostatnim roku szkolnym w **zawodzie stolarza.** 42 absolwentów zostało zarejestrowanych jako osoby bezrobotne. **Pracodawcy zgłosili 489 ofert pracy dla stolarzy.** Należy zaznaczyć, że zawodami, w których również kształci się w wielkopolskich szkołach zawodowych niewielką liczbę uczniów, przy jednocześnie stosunkowo niskim bezrobociu i dużym zapotrzebowaniu pracodawców są takie zawody, jak **betoniarz zbrojarz (1 absolwent w roku szkolnym 2007/2008, 347 ofert pracy w I półroczu 2008 roku)** czy posadzkarz (22 absolwentów, 37 ofert pracy). W roku szkolnym 2007/2008, podobnie jak w 2006/2007, żaden absolwent zasadniczej szkoły zawodowej w Wielkopolsce nie ukończył jej z zawodem robotnik budowy dróg, przy czym zgłoszono 267 ofert pracy dla tego zawodu.

²Perspektywiczne zapotrzebowanie na kadry kwalifikowane w Wielkopolsce wykształcone na poziomie zasadniczej szkoły zawodowej, technikum, szkoły policealnej, kolegium, Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu, wrzesień 2007 r., str. 13.

³ Aktualności WIB. Kwartalnik Wielkopolskiej Izby Budownictwa, marzec 2008 r., nr 19.

2.2 Szkoły średnie artystyczne

W roku szkolnym 2007/2008 623 osoby, w tym 408 kobiet, ukończyły naukę w średnich szkołach artystycznych na terenie Wielkopolski. Spośród ogółu osób, które ukończyły naukę w tym roczniku, cztery absolwentki (w zawodzie plastyk) zostały zarejestrowane w powiatowych urzędach pracy jako bezrobotne.

W roku szkolnym 2007/2008 średnie szkoły artystyczne opuścili absolwenci 3 kierunków nauczania: muzyk instrumentalista, plastyk, tancerz.

Kierunek muzyk instrumentalista ukończyły w ostatnim roku szkolnym 522 osoby, w tym 324 kobiety. Żaden z absolwentów nie został zarejestrowany w urzędach pracy. Jest to najliczniejszy zawód w tym typie szkół ponadgimnazjalnych, a liczba absolwentów tego kierunku wzrosła w porównaniu z rokiem szkolnym 2006/2007 o 86 osób, tj. o ponad 20%.

W roku szkolnym 2007/2008 naukę w zawodzie plastyka w średnich szkołach artystycznych ukończyło 96 osób, w tym 79 kobiet. W tym przypadku liczba absolwentów również wzrosła w porównaniu do roku poprzedniego (o 31 osób, tj. o blisko 48%).

W roku szkolnym 2006/2007 średnie szkoły artystyczne opuścili pierwsi absolwenci kierunku nauczania w zawodzie tancerza. Wówczas było to 20 osób, tymczasem w ostatnim roku szkolnym liczba uczniów, którzy ukończyli naukę w tym zawodzie zmalała do zaledwie 5 osób, przy czym żadna z tych osób nie została zarejestrowana jako bezrobotna.

W I półroczu 2008 roku do powiatowych urzędów pracy zgłoszono zaledwie 5 ofert pracy dla osób posiadających zawód plastyka. Nie odnotowuje się ofert pracy dla muzyków czy tancerzy, jednak należy mieć na uwadze, że są to zawody artystyczne, na które zapotrzebowanie wykazują specyficzni pracodawcy.

2.3 Technika

Ukończenie technikum umożliwia uzyskanie dyplomu poświadczającego kwalifikacje zawodowe po zdaniu egzaminu, a także uzyskanie świadectwa dojrzałości po zdaniu egzaminu maturalnego, co tym samym otwiera drogę młodym ludziom do kontynuowania nauki na uczelniach wyższych.

Jak wskazują analizy⁴ w szkolnictwie ponadgimnazjalnym dominuje kształcenie ogólne, jednakże młodzież coraz częściej zainteresowana jest nauką w technikach. Tendencje te, podobnie jak w całym kraju, zauważalne są także w Wielkopolsce. Technika kształcą znaczną liczbę osób, plasując się tym samym na trzeciej pozycji pod względem liczby

⁴ *Ogólniaki wychodzą z mody*, portal Gazeta.pl, www.gazeta.pl,

absolwentów (po szkołach wyższych i liceach ogólnokształcących). W roku 2008 ten typ szkół wprowadził na wielkopolski rynek pracy 13 301 osób, z tego 5 436 stanowiły kobiety.

Zwiększyła się liczba osób, które po ukończeniu technikum pozostają bez zatrudnienia. Młodzież kształcąca się na poziomie technikum ma największe problemy ze znalezieniem pracy spośród wszystkich absolwentów szkół ponagimnazjalnych, niemal 27% ogółu bezrobotnych absolwentów z rocznika 2007/2008 w Wielkopolsce to absolwenci techników. Według stanu na koniec października 2008 roku w rejestrach powiatowych urzędów pracy było 1 475 absolwentów wobec 1 138 absolwentów w roku poprzednim, z czego nadal zarejestrowanych jest 386 osób, tj. prawie 34%. Sytuacja kobiet nie poprawiła się, w dalszym ciągu stanowią one większość wśród bezrobotnych absolwentów techników (prawie 67%).

Analiza kierunków kształcenia wykazuje, że w roku 2008 utrzymała się tendencja z ostatnich dwóch lat. W dalszym ciągu w czołówce najczęściej wybieranych zawodów znajdują się technik ekonomista i technik handlowiec. W roku szkolnym 2007/2008 osoby, które wykształciły się w tych zawodach stanowiły prawie 27% wszystkich absolwentów techników tego rocznika.

Dane dotyczące osób w zawodzie technik ekonomista wskazują, iż ich liczba utrzymała się na bardzo podobnym poziomie w stosunku do roku poprzedniego. W 2008 roku było ich bowiem 2 307, natomiast rok wcześniej o 75 osób więcej.

Inaczej przedstawia się sytuacja absolwentów, którzy zdobyli zawód technik handlowiec, ich liczba bowiem dość znacznie zmniejszyła się w porównaniu z rokiem ubiegłym. W roku szkolnym 2007/2008 naukę na tym kierunku ukończyło 1 267 osób, natomiast w roku szkolnym 2006/2007 było 1 698 techników handlowców.

Kierunki te są zdecydowanie sfeminizowane, ponad 69% ekonomistów (1 603) i ponad 75% handlowców (955) rocznika 2007/2008 to kobiety.

Niezmiennie są to zawody, które generują co roku największą liczbę bezrobotnych. Według stanu na koniec października 2008 roku spośród wszystkich absolwentów omawianego rocznika w rejestrach powiatowych urzędów pracy znalazło się 379 ekonomistów (311 kobiet) oraz 202 handlowców (166 kobiet). W stosunku do roku poprzedniego liczba bezrobotnych w tych zawodach zwiększyła się. W analogicznym okresie 2007 roku było 340 bezrobotnych techników ekonomistów oraz 154 techników handlowców nie posiadających zatrudnienia. Z tego nadal w ewidencji urzędów pracy jest odpowiednio 106 i 55 absolwentów rocznika 2006/2007.

Tymczasem do powiatowych urzędów pracy **zgłoszonych zostało w I półroczu 2008 roku 65 ofert pracy dla techników ekonomistów oraz 218 dla techników handlowców. W dalszym ciągu są to zawody nadwyżkowe**, co wynika z przesylenia rynku pracy tak dużą liczbą osób je posiadających.

Duże wartości pod względem liczby absolwentów oraz osób bezrobotnych charakteryzują także zawód technik żywienia i gospodarstwa domowego. W zawodzie tym w roku 2008 wykształcono 1 175 osób, w tym 767 kobiet. Analiza wykazała wahania liczby absolwentów w stosunku do lat ubiegłych, w roku szkolnym 2006/2007 było ich bowiem 1 379 (860 kobiet), a w roku 2005/2006 1 143 (689 kobiet). Spośród absolwentów tego kierunku rocznika 2007/2008 174 osoby zostały zarejestrowane w powiatowych urzędach pracy jako bezrobotne, przy czym kobiety stanowiły ponad 67%.

Kolejnym zawodem, który co roku w technikach zdobywa duża liczba osób jest technik mechanik. W porównaniu do roku poprzedniego wzrosła liczba osób kształcących się w tym zawodzie, w roku szkolnym 2007/2008 było 1 515 absolwentów, natomiast rok wcześniej 101 osób mniej. Na przestrzeni dwóch ostatnich lat odsetek bezrobotnych absolwentów w zawodzie technik mechanik utrzymuje się na podobnym poziomie, wahając się od ok. 4,3% do 4,5%. W pierwszym półroczu 2008 roku powiatowe urzędy pracy dysponowały 41 ofertami pracy dla techników mechaników.

Kolejnym kierunkiem, który zarówno w roku szkolnym 2007/2008, jak i w poprzednich wygenerował znaczną liczbę absolwentów jest technik elektronik. Pod względem liczby osób wybierających ten zawód, utrzymuje się on na przestrzeni trzech ostatnich lat na dość wyrównanym poziomie. W omawianym roczniku było 1 098 absolwentów. Mimo znacznej liczby absolwentów, osoby kształcące się na tych kierunkach rzadziej zostają bezrobotnymi. Według stanu na koniec października 2008 roku było 53 techników elektroników pozostających bez zatrudnienia, co stanowi ponad 4,8% wszystkich absolwentów w tym zawodzie.

W roku 2008 niską liczbę bezrobotnych, przy stosunkowo dużej liczbie absolwentów, można też zaobserwować wśród takich zawodów jak: technik elektryk, technik informatyk, technik budownictwa, technik technologii żywności, technik technologii drewna, technik hotelarstwa, czy technik mechanizacji rolnictwa.

Na szczególną uwagę zasługuje zawód technik budownictwa. W zawodzie tym pojawiło się 519 absolwentów ostatniego rocznika, jest to liczba zbliżona do roku ubiegłego, kiedy to techników budownictwa było 559. Według stanu na koniec października 2008 roku spośród ogółu absolwentów tego kierunku w powiatowych urzędach pracy zarejestrowały się

jako bezrobotne 24 osoby. Na przestrzeni ostatnich lat można zauważyć trend spadkowy liczby osób bezrobotnych w tym zawodzie, w stosunku do roku 2006 zmniejszyła się ona prawie trzykrotnie. Analizując zapotrzebowanie zgłaszane przez pracodawców, w I półroczu 2008 roku do powiatowych urzędów pracy wpłynęło 55 ofert pracy dla techników budownictwa.

2.4 Szkoły policealne

W roku szkolnym 2007/2008 szkoły policealne wprowadziły na wielkopolski rynek pracy 6 774 absolwentów, z czego prawie 59% stanowiły kobiety (3 996). W porównaniu z rokiem szkolnym 2006/2007 liczba absolwentów kończących ten typ szkoły uległa znacznemu zmniejszeniu, o ponad 31%, na koniec 2007 roku było ich bowiem 9 877 osób (w tym 5 487 kobiet).

Wśród ogółu absolwentów szkół policealnych zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy jako osoby bezrobotne w 2008 roku (254) przeważały kobiety (212). Jednocześnie, na przestrzeni ostatnich lat, zaobserwować można malejącą tendencję dotyczącą liczby osób, które ukończyły ten typ szkół i pozostają bez zatrudnienia. W roku szkolnym 2006/2007 było 449 bezrobotnych absolwentów po szkole policealnej (z tego w rejestrach nadal figuruje 129), a więc o 98 osób mniej niż w roczniku 2005/2006.

Odsetek bezrobotnych absolwentów szkół policealnych wobec ogółu zarejestrowanych absolwentów w roku szkolnym 2007/2008 spadł o 3,2 punktu procentowego w stosunku do roku poprzedniego i o 1,6 punktu procentowego w stosunku do rocznika 2005/2006.

Analizując kierunki kształcenia w wielkopolskich szkołach policealnych widoczne jest, że od kilku lat w czołówce utrzymują się te same zawody. Najczęściej wybierane to: technik informatyk, technik usług kosmetycznych oraz technik administracji.

W roku 2008 największa liczba osób wykształciła się w zawodzie technik informatyk, było to 947 osób, w tym 190 kobiet. Warto podkreślić, że mimo dużej liczby absolwentów, technik informatyk jest zawodem, który na poziomie szkół policealnych generuje jeden z najniższych odsetków bezrobocia. Według stanu na koniec października 2008 roku w ewidencji powiatowych urzędów pracy było 16 absolwentów (5 kobiet) tego kierunku zarejestrowanych jako osoby bezrobotne. W I półroczu 2008 roku **powiatowe urzędy pracy posiadały 61 ofert pracy dla techników informatyków.**

Zawodem, w którym podobnie, jak w wyżej omówionym, można zaobserwować dużą liczbę absolwentów oraz zmniejszającą się liczbę osób bezrobotnych, jest **technik usług kosmetycznych**. W roku szkolnym 2007/2008 wykształciło się na tym kierunku 906 kobiet.

Liczba ta zwiększyła się w stosunku do lat wcześniejszych, gdyż w roczniku 2006/2007 było 749 osób (wśród nich 10 mężczyzn), natomiast w roku szkolnym 2005/2006 441 absolwentek zdobyło wykształcenie w tym zawodzie.

Analizując zawód **technika usług kosmetycznych** warto odnotować fakt, iż **35 absolwentek ostatniego rocznika zostało bezrobotnymi**, co stanowi największą liczbę bezrobotnych spośród wszystkich absolwentów tego typu szkół w 2008 roku. Osoby te stanowiły w stosunku do ogółu absolwentów tego zawodu 3,9%.

W pierwszej połowie 2008 roku **powiatowe urzędy pracy dysponowały 119 ofertami pracy dla osób wykształconych w tym zawodzie.**

Kolejnym, co do popularności, kierunkiem kształcenia w szkołach policealnych jest technik administracji. W ostatnim roku liczba absolwentów kończących edukację w tym zawodzie zmniejszyła się w porównaniu do roku ubiegłego, nadal jednak plasuje się on w czołówce najczęściej wybieranych zawodów. W roku szkolnym 2007/2008 było 698 techników administracji, czyli o 207 absolwentów mniej niż w roku szkolnym 2006/2007, kiedy to osoby kształcące się na tym kierunku stanowiły największą liczbę absolwentów (zaraz po technikach informatykach). Analizując poziom bezrobocia można zaobserwować coroczny spadek odsetka bezrobotnych w stosunku do ogółu absolwentów. Na przestrzeni trzech ostatnich lat zmniejszył się on aż o 7,3 punktu procentowego. Według stanu na koniec października 2008 roku było 25 bezrobotnych techników administracji (w tym 23 kobiety), co stanowi ponad 3,6% wszystkich absolwentów tego kierunku. Dla osób wykształconych w tym zawodzie powiatowe urzędy pracy dysponowały w I półroczu 2008 roku dużą liczbą ofert pracy, było ich wówczas 1 343.

W roku 2008 nastąpił gwałtowny spadek liczby absolwentów w zawodzie technika fizjoterapii w odniesieniu do lat poprzednich. W roku szkolnym 2007/2008 kształcenie na tym kierunku ukończyło 9 absolwentek. Liczba ta znacznie zmalała w stosunku do lat poprzednich, w roku 2007 było bowiem o 155 techników fizjoterapii więcej natomiast w roku 2006 o 226 osób więcej. Można wnioskować, że trend spadkowy liczby osób kształcących się na tym kierunku spowodowany jest większą świadomością młodych ludzi o tendencjach panujących na wielkopolskim rynku pracy, w tym także o sytuacji osób pracujących w zawodzie technika fizjoterapii. Od kilku lat bowiem zawód ten generuje znaczny odsetek bezrobotnych absolwentów, który corocznie zwiększa się. W roku 2005/2006 bezrobotni stanowili prawie 18% ogółu absolwentów tego kierunku, natomiast rok później było ich już prawie 27%. W roku szkolnym 2007/2008 7 osób (z 9 ogółem) zarejestrowało się jako bezrobotni absolwenci szkół policealnych w tym zawodzie, w rejestrach figuruje również

7 absolwentów rocznika 2006/2007. Tymczasem w I półroczu 2008 roku do powiatowych urzędów pracy zgłoszonych zostało 12 ofert pracy dla osób z tej grupy zawodowej.

Zawodem, który odznacza się dość wysokim odsetkiem osób bezrobotnych jest technik masażysta. Co roku tytuł ten zdobywa znaczna liczba osób. W roku szkolnym 2007/2008 było 259 absolwentów kończących szkoły policealne w tym zawodzie, z czego 194 stanowiły kobiety. W latach 2006-2008 można zauważyć trend wzrostowy liczby osób zdobywających ten zawód. W roku 2008 było ich o 112 więcej niż w roku 2006, co stanowi wzrost o 76%. Wśród tej grupy absolwentów zauważalne są wahania poziomu bezrobocia, jednakże w dalszym ciągu utrzymuje on wysokie wskaźniki. Najwyższe odnotowano w roczniku 2006/2007, odsetek osób bezrobotnych tego kierunku wyniósł wówczas 17,8%, był on wyższy w stosunku do roku poprzedniego o 3,5 punktu procentowego, natomiast w roku 2008 kształtował się na poziomie 10%, kiedy to bezrobotnych techników masażystów było 26, z tego większość stanowiły kobiety (18). Według stanu na koniec października 2008 roku w ewidencji powiatowych urzędów pracy nadal widnieje 6 absolwentek rocznika 2006/2007. W I półroczu 2008 roku pracodawcy zgłosili do powiatowych urzędów pracy 31 ofert pracy dla techników masażystów.

W roku szkolnym 2007/2008 najniższe liczby osób bezrobotnych można zaobserwować wśród absolwentów szkół policealnych w takich zawodach jak: technik logistyk (1 bezrobotny na 252 absolwentów), technik ochrony fizycznej i mienia (6 bezrobotnych na 378 osób kończących naukę w tym zawodzie), technik rolnik (1 bezrobotny na 149 absolwentów), czy technik farmaceutyczny (8 osób pozostających bez zatrudnienia na 268 absolwentów).

2.5 Szkoły wyższe

Szkoły wyższe wprowadzają na wielkopolski rynek pracy największą liczbę absolwentów. W roku 2008 wyższe wykształcenie w Wielkopolsce uzyskało 42 207 osób, z czego blisko 65% stanowiły kobiety. W stosunku do ubiegłego roku liczba ta zwiększyła się o 1 560 osób.

Do ewidencji powiatowych urzędów pracy trafiły 1 393 osoby, co stanowi nieco ponad 3% wszystkich absolwentów szkół wyższych rocznika 2007/2008 w województwie wielkopolskim. Zdecydowaną większość w tej grupie stanowiły kobiety (1 031). W stosunku do ubiegłego roku, liczba bezrobotnych absolwentów tego typu szkół zmniejszyła się o blisko 5,6%, jednak proporcje udziału kobiet w całej populacji bezrobotnych absolwentów utrzymują się na podobnym, bardzo wysokim poziomie (74% w roku 2008 wobec 75,7% w roku poprzednim). Równocześnie w rejestrach powiatowych urzędów pracy wciąż

pozostaje 353 absolwentów rocznika 2006/2007, z czego blisko 80% stanowią kobiety. Przyczyn takiego dużego udziału kobiet upatrywać można w tym, iż stanowią one większość absolwentów na kierunkach tzw. nadwyżkowych, czyli znacznie zwiększających prawdopodobieństwo bezrobocia, wśród których wymienić można m.in.: pedagogikę, zarządzanie, ekonomię, administrację, stanowiąc tym samym mniejszość wśród absolwentów kierunków związanych z naukami ścisłymi oraz kierunków technicznych, na których występuje największe zapotrzebowanie wśród pracodawców.

Z analizy kierunków kształcenia wynika, iż kierunkiem, który co roku wprowadza na wielkopolski rynek pracy **najwięcej absolwentów jest zarządzanie**. W 2008 roku kierunek ten **ukończyło 5 377** osób (w tym 3 411 kobiet). W stosunku do ubiegłego roku liczba ta zmniejszyła się o 208 osób. Spośród wszystkich absolwentów zarządzania rocznika 2007/2008, **204** (w tym 151 kobiet) **trafiło do ewidencji powiatowych urzędów pracy jako bezrobotni**, co oznacza, że **kierunek ten jest jednym z generujących największą ilość bezrobotnych absolwentów**. W 2007 roku pracy nie znalazło 199 osób spośród zdobywających dyplom z zarządzania, przy czym w ewidencjach powiatowych urzędów pracy wciąż pozostaje 56 spośród nich (w tym 41 kobiet).

Drugim pod względem generowania największej liczby absolwentów kierunkiem jest pedagogika, ukończyły ją w 2008 roku 3 952 osoby (w tym 3 368 kobiet). Liczba absolwentów legitymujących się dyplomem z pedagogiki w stosunku do roku poprzedniego zwiększyła się o ponad 5%. Kończący ten kierunek najczęściej ze wszystkich absolwentów szkół wyższych zostawali bezrobotnymi. W 2008 roku **do ewidencji powiatowych urzędów pracy trafiło 207 absolwentów pedagogiki** (w tym 183 kobiety), a więc o 22 więcej niż w roku poprzednim. Spośród absolwentów rocznika 2006/2007 na dzień 31 października 2008 roku 45 osób (w tym 44 kobiety) nadal pozostawało zarejestrowanych jako bezrobotni. Analiza ofert pracy, które wpłynęły przez całe pierwsze półrocze 2008 roku do powiatowych urzędów pracy Wielkopolski pozwala wyciągnąć wniosek, iż **liczba osób zdobywających wykształcenie pedagogiczne znacznie przewyższa zapotrzebowanie rynku pracy na przedstawicieli tego zawodu** – w okresie sprawozdawczym zgłoszonych zostało **jedynie 17 ofert pracy dla pedagogów**.

W 2008 roku, podobnie jak w latach poprzednich, na rynek pracy weszła też znaczna liczba absolwentów administracji – kierunek ten ukończyło 2 938 osób (w tym 2 126 kobiet), a więc o 98 osób więcej niż w roku 2007. W statystykach administracja zajmuje trzecie miejsce pod względem generowania bezrobotnych absolwentów – na koniec października

2008 roku było ich 72 (w tym 65 kobiet), a więc dokładnie tyle samo ilu w analogicznym okresie roku poprzedniego.

Wśród innych kierunków, które generują największą liczbę absolwentów wymienić można politologię, finanse i bankowość, turystykę i rekreację, filologię, ekonomię oraz socjologię. W ten sposób możemy stwierdzić, iż **przedstawionych 9 najpopularniejszych kierunków ukończyły w 2008 roku 22 184 osoby** (w tym 15 922 kobiety), **co stanowi 52,6% ogółu absolwentów szkół wyższych rocznika 2007/2008**. Równocześnie 743 osoby spośród kończących te kierunki na dzień 31 października 2008 roku było w ewidencjach powiatowych urzędów pracy jako bezrobotni, stanowiąc tym samym **ponad 53% wszystkich bezrobotnych absolwentów szkół wyższych z rocznika 2007/2008**.

Jak wskazują analizy w 2008 roku brakowało na polskim rynku pracy ponad 30 tys. specjalistów w dziedzinie techniki. Jeśli sytuacja ta nie zmieni się, **za 5 lat brakować będzie ponad 76 tys. inżynierów, spośród których najbardziej potrzebni będą mechanicy, inżynierowie budownictwa i inżynierii środowiska, elektrycy czy programiści**⁵. Gospodarka, aby zachować konkurencyjność, potrzebuje także specjalistów z zakresu nowoczesnych technologii. Takim potrzebom odpowiada realizowany przez Politechnikę Poznańską projekt „Era inżyniera. Rozbudowa potencjału rozwojowego Politechniki Poznańskiej”, który jest próbą rozwiązania problemu podaży inżynierów na wielkopolskim rynku pracy poprzez zmianę systemu ich kształcenia. Projekt ten ma na celu zarówno dostosowanie kierunków kształcenia do potrzeb rynku pracy, jak i poprawę jakości edukacyjnej poznańskiej uczelni technicznej. W jego ramach uruchomione zostaną nowe kierunki studiów, zwiększona zostanie także oferta praktyk i staży dla studentów.

Dominacja na wielkopolskich uczelniach kierunków humanistycznych i ekonomicznych wynika z wielu czynników (zaznaczyć należy, iż jest to problem występujący w skali całego kraju). Po pierwsze kształcenie na tych kierunkach jest tańsze, gdyż nie wymaga kosztownych pracowni, zajęć laboratoryjnych itp., stąd też większość uczelni dąży do pozyskania jak największej liczby studentów na takie kierunki.

W Wielkopolsce wśród kierunków kształcących w zakresie nauk technicznych, ścisłych i przyrodniczych, których absolwenci są w bardzo dobrej sytuacji na rynku pracy wymienić można budownictwo, architekturę i urbanistykę, automatykę i zarządzanie, informatykę i ekonometrię. Przez cały okres pierwszych dziesięciu miesięcy 2008 roku bezrobocie wśród absolwentów tych kierunków było bardzo małe, a według stanu na

⁵ TNS OBOP na zamówienie MNiSW, podają za: *Zawody przyszłości*, POLITYKA nr 36, 6 września 2008.

31 października 2008, po wdrożeniu aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu, nie odnotowano żadnego zarejestrowania w urzędach pracy. Niekorzystna jest jednak zaobserwowana tendencja spadku liczby absolwentów na większości z tych kierunków w odniesieniu do roku 2007.

Budownictwo ukończyło w 2008 roku 346 absolwentów, z których ponad 31% stanowiły kobiety. W stosunku do roku poprzedniego liczba ta zmalała aż o 56 osób, tj. 14%. Przez pierwsze dziesięć miesięcy 2008 roku 3 absolwentów tego kierunku zostało skierowanych na aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu. Natomiast przez I półrocze 2008 roku do powiatowych urzędów pracy wpłynęły 33 oferty pracy dla osób w zawodzie inżynier budownictwa.

Dyplom z architektury i urbanistyki zdobyło 200 osób (w tym 125 kobiet), a więc o 3 osoby więcej niż w roku poprzednim. 5 absolwentów tego kierunku zostało skierowanych na aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu. Żaden z zeszłorocznych absolwentów architektury i urbanistyki nie figuruje w ewidencjach powiatowych urzędów pracy.

Automatykę i zarządzanie ukończyło 187 osób (w tym 14 kobiet), a więc o 20 mniej niż rok wcześniej. Żaden z absolwentów tego kierunku nie korzystał ze wsparcia powiatowego urzędu pracy w ramach skierowania do pracy niesubsydiowanej lub na aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu. W dobrej sytuacji na rynku pracy są także absolwenci automatyki i robotyki – jedynie 2 osoby spośród 68 kończących ten kierunek w 2008 roku trafiło do ewidencji powiatowych urzędów pracy.

Dyplom z informatyki i ekonometrii uzyskały w tym roku 174 osoby (w tym 51 kobiet), a więc o ponad 30% mniej w stosunku do roku poprzedniego. Absolwenci tego kierunku znajdują się w bardzo dobrej sytuacji na rynku pracy – żaden z nich nie korzystał z aktywnych form ani ze skierowania przez PUP do pracy niesubsydiowanej. W podobnie korzystnej sytuacji znaleźli się absolwenci informatyki – na 887 osób kończących ten kierunek, jedynie 13 zarejestrowało się jako bezrobotne.

Prognozy popytu na pracę wskazują też, iż ze względu na starzenie się społeczeństwa sukcesywnie wzrastać będzie zapotrzebowanie na osoby w usługach związanych z ochroną zdrowia czy rehabilitacją. Kierunki takie jak zdrowie publiczne, farmacja, lekarski oraz lekarsko – dentystyczny charakteryzują się bardzo niewielkim bezrobociem wśród absolwentów, dlatego też pozytywna jest zaobserwowana w 2008 roku tendencja zwiększania się liczby absolwentów na większości tych kierunków (z wyjątkiem kierunku lekarsko – dentystycznego).

W 2008 roku zdrowie publiczne ukończyło 237 osób (w tym 189 kobiet), a więc o 29 więcej niż w roku poprzednim. Na dzień 31 października 2008 roku zaledwie 3 spośród nich (w tym 2 kobiety) figurowały w ewidencjach powiatowych urzędów pracy. W analogicznym okresie poprzedniego roku bezrobotną była 1 absolwentka zdrowia publicznego.

Wśród 161 tegorocznych absolwentów farmacji (w tym 121 kobiet) odnotowano 1 osobę bezrobotną. Ponadto nikt ze 154 absolwentów tego kierunku rocznika 2006/2007 nie znajduje się w ewidencjach powiatowych urzędów pracy.

Kierunek lekarski ukończyło w 2008 roku 218 osób (w tym 123 kobiety), natomiast lekarsko – dentystyczny 79 osób (w tym 53 kobiety). Wśród tych osób odnotowano tylko 1 zarejestrowanie jako osoba bezrobotna – dotyczyło ono absolwenta kierunku lekarskiego. W stosunku do roku poprzedniego liczba absolwentów kierunku lekarskiego zwiększyła się o 25 osób, natomiast kierunku lekarsko – dentystycznego zmalała o 7 osób.

2.6 Licea ogólnokształcące

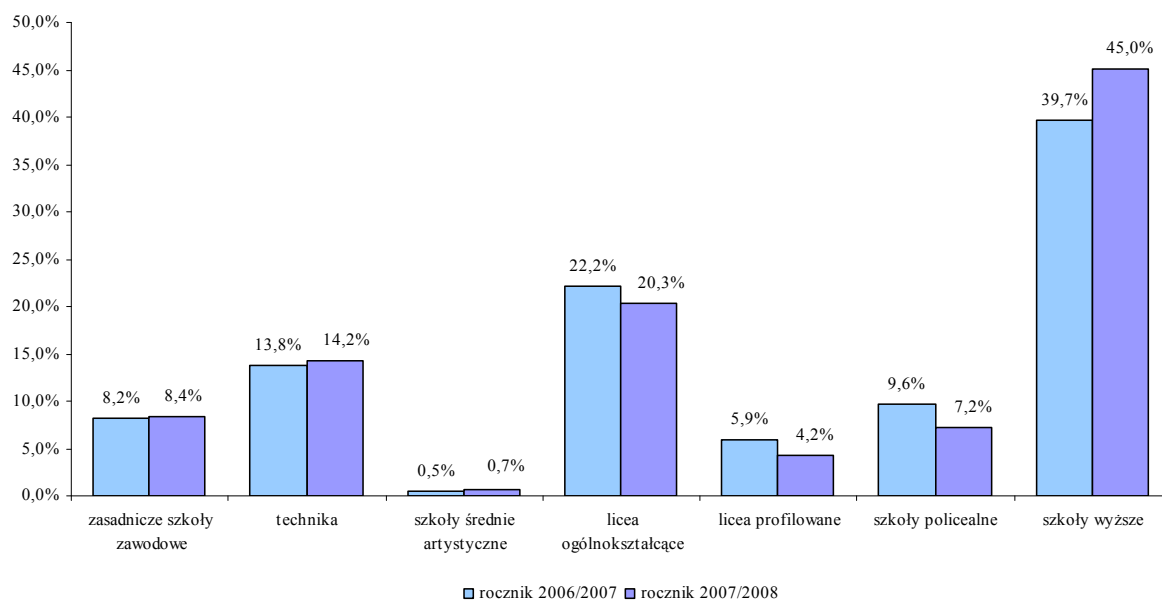
Licea ogólnokształcące plasują się na drugim miejscu, zaraz po szkołach wyższych, pod względem wprowadzania na wielkopolski rynek pracy największej liczby absolwentów. W roku szkolnym 2007/2008 ten typ szkół ukończyły 19 042 osoby (w tym 11 683 kobiety), co oznacza, iż absolwenci liceów ogólnokształcących stanowią nieco ponad 20% wszystkich absolwentów szkół ponadgimnazjalnych w danym roku. W stosunku do roku ubiegłego liczba ta zmalała o 3 670 osób.

Według stanu na koniec października 2008 roku, w ewidencji powiatowych urzędów pracy było 955 absolwentów liceów ogólnokształcących rocznika 2007/2008 (wobec 1 090 zarejestrowań w roku poprzednim), z czego ponad 74% stanowiły kobiety. Bezrobotni absolwenci liceów ogólnokształcących rocznika 2007/2008 stanowili 5% wszystkich kończących w 2008 roku naukę na tym poziomie. Współczynnik ten jest zbliżony do roku poprzedniego, w którym absolwenci zarejestrowani jako bezrobotni stanowili blisko 4,8% wszystkich osób kończących w 2007 roku liceum ogólnokształcące. Ponadto, w ewidencjach powiatowych urzędów pracy wciąż pozostaje 277 absolwentów rocznika 2006/2007, z czego ponad 76% stanowią kobiety.

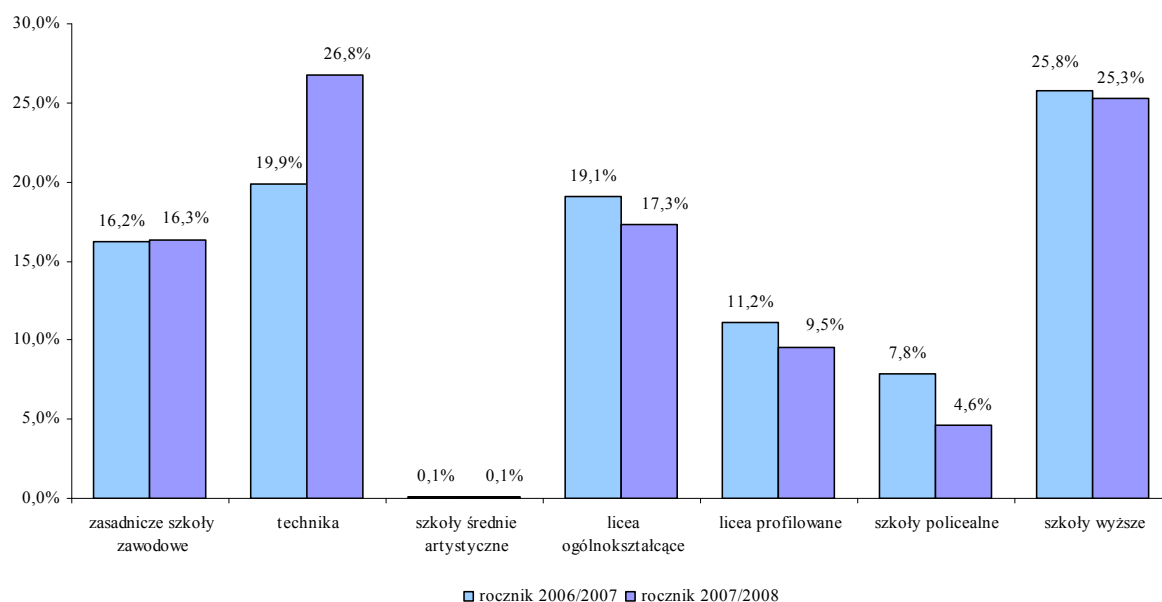
2.7 Licea profilowane

W roku 2008 naukę w liceach profilowanych w Wielkopolsce ukończyło 3 939 osób, z tego większość stanowiły kobiety (2 430). W porównaniu z rokiem ubiegłym można zauważyć, że ten typ jednostek edukacyjnych jest rzadziej wybierany przez młode osoby, ich liczba zmniejszyła się bowiem o niemal 35% z 6 043 absolwentów (w tym 3 499 kobiet).

Według stanu na koniec października 2008 roku było 525 bezrobotnych absolwentów rocznika 2007/2008 (w tym 389 kobiet) wobec 638 zarejestrowań (w analogicznym okresie roku 2007) osób, które ukończyły edukację w roku szkolnym 2006/2007, z tego w ewidencji powiatowych urzędów pracy nadal widnieje 189 osób, w tym 150 kobiet.

Wykres 7. Udział procentowy absolwentów wg typów szkół w ogóle absolwentów w danym roczniku

Wykres 8. Udział procentowy bezrobotnych absolwentów wg typów szkół w ogóle bezrobotnych absolwentów

Tabela 4. Zestawienie informacji o szkołach ponadgimnazjalnych w województwie wielkopolskim

Lp.	Typ szkoły	Liczba absolwentów 2006/2007 ze szkół woj. wkp. stan na 31.10.2007*		Liczba absolwentów 2007/2008 ze szkół woj. wkp. stan na 31.10.2008*		Liczba bezrobotnych absolwentów 2006/2007 ze szkół woj. wkp. stan na 31.10.2007**		Liczba bezrobotnych absolwentów 2007/2008 ze szkół woj. wkp. stan na 31.10.2008**		Liczba absolwentów 2006/2007 skierowanych do pracy niesubsydiowanej od 1.01 do 31.10.2007**		Liczba absolwentów 2007/2008 skierowanych do pracy niesubsydiowanej od 1.01 do 31.10.2008**		Liczba absolwentów rocznika 2006/2007, którzy widnieją w ewidencji PUP nieprzerwanie od 31.10.2007 do 31.10.2008**	
		ogółem	w tym kobiety	ogółem	w tym kobiety	ogółem	w tym kobiety	ogółem	w tym kobiety	ogółem	w tym kobiety	ogółem	w tym kobiety	ogółem	w tym kobiety
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
1	zasadnicze szkoły zawodowe	8 417	2 780	7 882	2 610	926	486	900	431	285	153	303	126	205	130
2	technika	14 167	5 835	13 301	5 436	1 138	760	1 475	988	330	214	442	274	386	280
3	szkoły średnie artystyczne	521	-	623	408	3	2	4	4	3	2	0	0	1	0
4	licea ogólnokształcące	22 712	12 585	19 042	11 683	1 090	779	955	712	322	222	277	214	277	212
5	licea profilowane	6 043	3 499	3 939	2 430	638	493	525	389	176	121	110	77	189	150
6	szkoły policealne	9 877	5 487	6 774	3 996	449	364	254	212	144	112	70	57	129	106
7	szkoły wyższe	40 647	26 557	42 207	27 406	1 477	1 119	1 393	1 031	514	359	578	362	353	282
	Razem	102 384	56 743	93 768	53 969	5 721	4 003	5 506	3 767	1 774	1 183	1 780	1 110	1 540	1 160

* Informacje dotyczące absolwentów zostały pozyskane z Ministerstwa Edukacji Narodowej oraz ze szkół wyższych.

** Informacje dotyczące bezrobotnych absolwentów zostały pozyskane z powiatowych urzędów pracy województwa wielkopolskiego.

3. Podsumowanie

- W Wielkopolsce w porównaniu do poprzedniego roku o 8 810 wzrosła liczba podmiotów gospodarczych. W końcu 2008 roku w rejestrze REGON widniało 361 046 firm.
- W przedsiębiorstwach objętych badaniem popytu na pracę liczba pracujących w końcu 2008 roku wynosiła 1 056 734 osoby. Największe zatrudnienie generowały przedsiębiorstwa przetwórstwa przemysłowego, przedsiębiorstwa handlowe i usługowe oraz instytucje edukacji. W porównaniu z ubiegłym rokiem zatrudnienie w firmach zmalało o prawie 1%. Jednakże optymistyczne jest to, iż w porównaniu do I połowy 2008 wzrosło o ponad 0,5%.
- W końcu 2008 roku wolnych miejsc pracy – w branżach objętych badaniem - na terenie Wielkopolski było prawie 9 tys., z tego 70% dotyczyło zapotrzebowania w sektorach: przetwórstwo przemysłowe, handel i naprawy oraz budownictwo. W porównaniu z rokiem 2007 ilość wolnych miejsc pracy zmalała o ponad 65%.
- W badanych przedsiębiorstwach w 2008 roku powstało ponad 50 tys. nowych miejsc pracy, w tym ponad 40% w przedsiębiorstwach dużych. Jednak w porównaniu do roku 2007 nastąpił spadek o prawie 30%.
- W roku szkolnym 2007/2008 w zasadniczych szkołach zawodowych liczba absolwentów była niższa o 6,4% w stosunku do roku poprzedniego. Najwięcej absolwentów było w takich zawodach jak sprzedawca, kucharz małej gastronomii oraz mechanik pojazdów samochodowych. Te zawody generowały spory odsetek osób bezrobotnych.
- W Wielkopolsce w roku 2008 na rynek pracy weszło ponad 13 tys. absolwentów techników, przy czym w porównaniu z poprzednim rokiem wzrosła liczba bezrobotnych absolwentów techników rejestrujących się w powiatowych urzędach pracy. Najczęściej wybieranym zawodem w technikach to technik ekonomista i handlowiec którzy stanowią prawie 1/3 absolwentów i generują co roku największą liczbę bezrobotnych.
- W roku 2008 wykształcenie wyższe w Wielkopolsce uzyskało ponad 42 tys. osób, z tego do ewidencji urzędów pracy trafiło ponad 3% absolwentów. Kierunkami, które generują największą ilość absolwentów jest zarządzanie i pedagogika. Z badań przeprowadzonych w urzędach pracy wynika, iż liczba osób zdobywających wykształcenie pedagogiczne znacznie przewyższa potrzeby rynku pracy. Kolejnymi

popularnymi kierunkami są administracja, politologia, finanse i bankowość, turystyka i rekreacja, filologia, ekonomia oraz socjologia. Absolwenci wymienionych kierunków stanowią ponad 50% ogółu absolwentów szkół wyższych rocznika 2007/2008, ale także ponad 53% wszystkich bezrobotnych absolwentów szkół wyższych. Natomiast na rynku pracy zapotrzebowanie występuje na specjalistów z dziedziny techniki między innymi mechaników, inżynierów budownictwa i inżynierii środowiska, elektryków i programistów.